

Kochieva Karaeva_1

Кочиева_Караева_1

Кочиева_Караева_1

The text was recorded in 2011 in Alagir from Kochieva Manana Yasonovna (Alagir resident, immigrant from South Ossetia), Karaeva Zoja Gavoena (Alagir resident), Bizhelova Serafima Ziboevna (Alagir resident, was born in 1939)

Текст записан в г. Алагир в 2011 у Кочиева Манана Ясоновна (жительница Алагира, выходец из Южной Осетии), Караева Зоя Габоевна (жительница Алагира), Биджелова Серафима Зибоевна (жительница Алагира, 1939 г.р.). Записывали: О.И. Беляев, А.П. Выдрин, Н.В. Сердобольская

Text 2012. Interlinearized by Arseniy Vydrin

Текст 2012. Глоссировал Арсений Выдрин

1 Караева Зоя : Мәнаә ды куыд хъæрæй дзурыс , афтæ
Караева Зоя мәнаә ды куыд хъæр -æй дзур -ыс афтæ
Karaeva Zoja there,that.is you.SG how shout ABL talk PRS.2SG so
DISC

хистæрты цур хъæрæй куы дзырдтаис , нæ , уæд
хистæр -т -ы цур хъæр -æй куы дзырд -т -аис нæ уæд
elder PL GEN near shout ABL if talk TR CNTRF.2SG PTCL then

дыл хъоды бакодтаиккой .
=дыл хъоды ба- код -т -аиккой
=2SG.ENCL.SUPER boycott PV do TR CNTRF.3PL

Karaeva Zoja: You are talking so loud, if you talked in this way in the presence of elders they would boycott you.

2 Кочиева Манана : Гъей , гъе уæд уыди æмæ кæцы век
Кочиева Манана гъей гъе уæд уыд -и æмæ кæцы век
Kochieva Manana hey well then be PST.INTR.3SG and what century

уыди , йерын та у двадцать первый
уыд -и йер =ын =та у двадцать первый
be PST.INTR.3SG now =3SG.ENCL.DAT =CONTR be.PRS.3SG twenty first

век .
век
century

Kochieva Manana: Hey, it was is this way a long time ago, it was last century, today is twenty first century.

3.1 Караева Зоя : Раджыйы хабæртæ агурынц .
Караева Зоя раджы -йы хабæр -тт -æ агур -ынц
Karaeva Zoja long.time.ago GEN news PL NOM look.for PRS.3PL

Karaeva Zoja: They are looking for old stories.

3.2 **Æртæккæ** ?

æртæккæ
now

Now?

3.3 **Æмæ ныртæккæ мæнæ афтæ ныххæбæцц кæнынмæ хъавыс** ?
æмæ ныртæккæ мæнæ афтæ ных- хæбæцц кæн -ын -мæ хъав -ыс
and now there,that.is so PV straddle do INF ALL intend PRS.2SG
DISC

And now you sit like this, you straddle?

3.4 **Афтæ нал у , зæгъгæ** ?
афтæ нал у зæгъ -гæ
so no.longer be.PRS.3SG say CONV

There no more etiquette now, you say?

4 **Нора : Гъей , дзæбæх ныхæстæ кæнут** .
Нора гъей дзæбæх ныхæс -т -æ кæн -ут
Nora hey good word PL NOM do IMP.2PL

Nora: Hey, speak about good.

5 **КТО-ТО : Æнæ дæу хъуыддæгтæ нæ цыдысты** ,
кто-то æнæ= дæу хъуыддæг -т -æ нæ цыд -ысты
Someone without= you.SG.GEN business PL NOM NEG go PST.INTR.3PL

рæбындæр рауайут .
рæбын -дæр ра- уай -ут
base COMPAR PV jump IMP.2PL

SOMEONE: Without you we couldn't make a dialogue, please, join us.

6 **Кочиева Манана : Рауай-ма , ам хæргæ кæнынц** ?
Кочиева Манана ам хæр -гæ кæн -ынц
Kochieva Manana DemProx.IN eat CONV do PRS.3PL
here

Kochieva Manana: Come here, they eat here?

7 **Караева Зоя : Раджы йедтæ ... кæй ферох**
Караева Зоя раджы йед -т -æ кæй фе- рох
Karaeva Zoja long.time.ago HES PL NOM COMP PV forgotten

кодтой , æгъдау дæр уымæн нал и !
код -т -ой æгъдау =дæр уым -æн нал и
do TR PST.TR.3PL custom =PTCL DemDist DAT no.longer EXST

Karaeva Zoja: There are no customs any more because a lot of time has passed, the customs were forgotten.

8 **Кочиева Манана : ... Лæг систа мæнæ микърафон , æмæ**
Кочиева Манана лæг с- ист -а мæнæ микърафон æмæ
Kochieva Manana man PV take PST.TR.3SG there,that.is microphone and
DISC

ныхас кæн
 ныхас кæн -*0
 word do IMP.2SG

Kochieva Manana: ... The man took out a microphone, make you story.

9 **Караева Зоя : Ныр та ды радзур**
 Караева Зоя ныр =та ды ра- дзур -*0
 Karaeva Zoja now =CONTR you.SG PV talk IMP.2SG

Karaeva Zoja: Now you tell a story.

10.1 **Кочиева Манана : Омæ ноджы**
 Кочиева Манана омæ ноджы
 Kochieva Manana well more

Kochieva Manana: Come on.

10.2 **Ныхас кæн** , **ныхас**
 ныхас кæн -*0 ныхас
 word do IMP.2SG word

Speak, speak.

10.3 **Уый æвзæр нæу**
 уый æвзæр нæ у
 DemDist.NOM bad NEG be.PRS.3SG

It is not bad.

10.4 **Куы зонин æз , уæд , æллæх йæ мæрдтæ , бирæ**
 куы зон -ин æз уæд æллæх йæ= мæрд -т -æ бирæ
 if know OPT.1SG I then indeed! POSS.3SG= dead PL NOM a.lot.of

сыдæртæ ражурин , фæлæ нæ зонын
 сы =дæр -т -æ ра- жур -ин фæлæ нæ зон -ын
 what =PTCL PL NOM PV talk OPT.1SG but NEG know PRS.1SG

If I knew, I swear, I would tell a number of stories, but I don't know.

10.5 **Махмæ сы уыди ?**
 махмæ сы уыд -и
 we.ALL what be PST.INTR.3SG

What happened in our town?

11.1 **Караева Зоя : Æмæ йер нæ радзырдтай ?!**
 Караева Зоя Æмæ йер нæ ра- дзырд -т -ай
 Karaeva Zoja and now PTCL PV talk TR PST.TR.2SG

Karaeva Zoja: Have you told your story?!

11.2 **Раджы , дам , афтæ уыд , ныр та , дам**
 раджы =дам афтæ уыд -*0 ныр =та =дам
 long.time.ago =CIT so be PST.INTR.3SG now =CONTR =CIT

афтæ у , æмæ , дам , афтæ кæнын хъæуы .
афтæ у æмæ =дам афтæ кæн -ын хъæу -ы
so be.PRS.3SG and =CIT so do INF be.necessary PRS.3SG

She says, before it was in that way and we have to do it at the same way.

12.1 Кочиева Манана : Æмæ нæ уыди , йер Тбилисы шы
Кочиева Манана Æмæ нæ уыд -и йер Тбилис -ы шы
Kochieva Manana and PTCL be PST.INTR.3SG now Tbilisi INESS what

уыди ?
уыд -и
be PST.INTR.3SG

цы is pronounced as шы.

Kochieva Manana:

12.2 Тбилисы шæй æгъдау уыди !
Тбилис -ы шæй æгъдау уыд -и
Tbilisi INESS what.GEN custom be PST.INTR.3SG

What customs were in Tbilisi!

13.1 Караева Зоя : Тбилисы уа , Уырысы уа ,
Караева Зоя Тбилис -ы уа Уырыс -ы уа
Karaeva Zoja Tbilisi INESS be.SBJV.3SG Russia GEN be.SBJV.3SG

кæмфæнды уа , каждому народу – своя обычай .
кæм фæнд -ы уа
where want PRS.3SG be.SBJV.3SG

Karaeva Zoja: Everywhere, in Tbilisi, in Russia, every people has its own customs

13.2 И ты своя обычай расскажи .
и

14 Кочиева Манана : Что за обычай ?

Кочиева Манана
Kochieva Manana

15 Караева Зоя : Алы народæн дæр ис йæхи ‘ гъдау
Караева Зоя алы народ -æн =дæр ис йæ= хи гъдау
Karaeva Zoja every nation DAT =PTCL EXST POSS.3SG= REFL.GEN custom

, æмæ дæм цы ‘ гъдæуттæ уыди ,
æмæ =дæм цы гъдæу -тт -æ уыд -и
and =2SG.ENCL.ALL what custom PL NOM be PST.INTR.3SG

уыдон ма радзур
уыдон =ма ра- дзур -*0
DemDist.PL.GEN =yet PV talk IMP.2SG

Karaeva Zoja: Every nation has its own customs, tell us about your customs

16 **Кочиева Манана : Адон фæнды ирон æгъдæуттæ ...**
Кочиева Манана адон фæнд -ы ирон æгъдæу -ттæ
Kochieva Manana these want PRS.3SG Ossetic custom PL

Kochieva Manana: They want about Ossetic customs

17 **Караева Зоя : Æмæ ды уырыссаг дæ ?**
Караева Зоя Æмæ ды уырыссаг дæ
Karaeva Zoja and you.SG Russian be.PRS.2SG

Karaeva Zoja: Are you Russian?

18 **Олег : Ирон æвзаг , фæлæ æгъдæуттæ , цыфæнды æгъдæуттæ**
Олег ирон æвзаг фæлæ æгъдæу -ттæ цы фæнд -ы æгъдæу -ттæ
Oleg Ossetic language but custom PL what want PRS.3SG custom PL

Oleg: Ossetic language but customs, any customs.

19 **Мадина : Æвзаджы кой кæнат , цæйфæнды , фæлæ**
Мадина æвзадж -ы кой кæн -ат цæй фæнд -ы фæлæ
Madina language GEN mention do SBJV.2PL what.GEN want GEN but

иронау дзурут
ирон -ау дзур -ут
Ossetic EQU talk IMP.2PL

Madina: I doesn't matter whether you talk about language or about anything, speak Ossetic.

20.1 **Кочиева Манана : Гуыржытæ уыдысты , шал нацийы**
Кочиева Манана гуыржы -т -æ уыд -ысты шал наци -йы
Kochieva Manana Georgian PL NOM be PST.INTR.3PL how.many nation GEN

дзы уыди , нæ ?
=дзы уыд -и нæ
=3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG PTCL

Kochieva Manana: Georgians were, how many nations were?

20.2 **Бирæ !**
бирæ
a.lot.of

A lot of!

20.3 **Уæд шалынмæ мæнæ девяносто восьмой азы , девяносто восьмой**
уæд шалынмæ мæнæ девяносто аз -ы девяносто
then until there,that.is ninety year GEN ninety
DISC

нæ , **восемьдесят восьмой азы** , **мæнæ куы сызмæстой** ,
 нæ аз -ы мæнæ куы сы- змæст -ой
 NEG year GEN there,that.is when PV rebel PST.TR.3PL
 DISC
уæд райдыдта змæнты , **уæд ирæттимæ тох**
 уæд ра- йдыд -т -а змæнт -ын уæд ирæ -тт -имæ тох
 then PV begin TR PST.TR.3SG rebel INF then Ossetian PL COMIT struggle

кодтой
 код -т -ой
 do TR PST.TR.3PL

Till ninety eight, not ninety eight, eighty eight was the year when the rebels started, it was the time when they fought with Ossetians.

20.4 **Æмæ хъæр кодтой** , **шы нæ кодтой** !
 æмæ хъæр код -т -ой шы нæ код -т -ой
 and shout do TR PST.TR.3PL what NEG do TR PST.TR.3PL

They shouted and did all kind of things!

20.5 **Уæд шæ кæрæжийы дæр нал уарзтой уже** ,
 уæд =шæ кæрæжи -йы =дæр нал уарзт -ой уже
 then =3PL.ENCL.GEN RCP GEN =PTCL no.longer love PST.TR.3PL already

ирæттæ ненавидет кодтой уже , **ахæм ысси** ,
 ирæ -тт -æ ненавидет код -т -ой уже ахæм ысси
 Ossetian PL NOM hate do TR PST.TR.3PL already such

систы , **о** .
 си- сты о
 be.PRS.3PL yes

That time they didn't love each other, they hated Ossetians and they became like that.

20.6 **Æмæ-иу бирæ хæттыты дæр-иу афтæ : ашы**
 æмæ =иу бирæ хæтт -ыт -ы =дæр =иу афтæ ашы
 and =ITER a.lot.of time PL GEN =PTCL =ITER so DemProx

ирæттæ , **ашы** ...
 ирæ -тт -æ ашы
 Ossetian PL NOM DemProx

It happened a lot of times: these Ossetians, these...

20.7 **Шæмæн нæ хъæуы йер вообще дæр ашы**
 шæмæн =нæ хъæу -ы йер вообще =дæр ашы
 why =1PL.ENCL.GEN be.necessary PRS.3SG now at all =PTCL DemProx

ирæттæ ?
 ирæ -тт -æ
 Ossetian PL NOM

Why do we need these Ossetians?

20.8 **Афтæ йед ... змæстæй** , **æндæрæй** , **иууылдæр** .
 афтæ йед змæст -æй æндæр -æй иууылдæр
 so HES rebel.PART.PST ABL other ABL all

Well... disorders, other, all.

20.9 **Æмæ кæрæжимæ ма чи уарзта йерын !**
 æмæ кæрæжи -мæ =ма чи уарзт -а йерын
 and RCP ALL =yet who love PST.TR.3SG now

20.10 **‘ нæуый заводтæ йедтæ сæхгæдтой , стæй**
 нæуый завод -т -æ йед -т -æ с- æхгæд -т -ой стæй
 just factory PL NOM HES PL NOM PV close TR PST.TR.3PL then

дæлæ Цхинвалмæ , æз уæд ма заводы куыстон ,
 дæлæ Цхинвал -мæ æз уæд =ма завод -ы куыст -он
 down.there Tskhinval ALL I then =yet factory INESS work PST.TR.1SG

уым Тбилисы , йеды ... завод уыдис , электрон
 уым Тбилис -ы йед -ы завод уыд -ис электрон
 DemDist.IN Tbilisi INESS HES GEN factory be PST.INTR.3SG Elektron

æй хуыдтой , æмæ уым куыстам .
 =æй хуыд -т -ой æмæ уым куыст -ам
 =3SG.ENCL.GEN name TR PST.TR.3PL and DemDist.IN work PST.TR.1PL

They closed plants and others and in Tskhinval, I worked in the plant that time, in Tbilisi, that... plant was, it was called Elektron and we worked there.

20.11 **Æмæ ма уырдыгæй та ракодтой ме** ‘
 æмæ =мæ уырдыгæй =та ра- код -т -ой ме=
 and =1SG.ENCL.GEN from.there =CONTR PV do TR PST.TR.3PL POSS.1SG=

фсин , мæ хишау , йæ хойы дæр , мæ
 фсин мæ= хишау йæ= хо -йы =дæр мæ
 mother-in-law POSS.1SG= master POSS.3SG= sister GEN =PTCL and

кусджыты дæр ракодтой Цхинвалмæ .
 кус -дж -ыт -ы =дæр ра- код -т -ой Цхинвал -мæ
 work PTCP.PRS PL GEN =PTCL PV do TR PST.TR.3PL Tskhinval ALL

And they took me from there, they moved to Tskhinval my mother-in-law, my father-in-law, his sister and employees.

20.12 **Мæнæ дам , цæ ныссабыр кæной йедты ... уым**
 мæнæ =дам цæ ныс- сабыр кæн -ой йед -т -ы уым
 there,that.is =CIT PV quiet do SBJV.3PL HES PL GEN DemDist.IN
 DISC

Цхинвалы адамы .
 Цхинвал -ы адæм -ы
 Tskhinval GEN people GEN

цæ - probably pronominal enclitic cæ (3PL.ENCL.GEN), however the speaker used to pronounce it as шæ.
 It was said, they will calm down those... the residents of Tskhinval

20.13 **Æмæ уырдыгæй куы рашæйшыдысты , уæд жы дыууæ в самом**
 æмæ уырдыгæй куы уæд =жы дыууæ
 and from.there when then =3SG.ENCL.INESS two

конце автобуса , дыууæ автобусы адамы тьрубаты
 дыууæ автобус -ы адæм -ы тьруба -т -ы
 two bus GEN people GEN pipe PL GEN

баппæрстой æмæ сæ нысваркæтæ кодтой
 ба- ппæрст -ой æмæ =сæ ныс- сваркæ -т -æ код -т -ой
 PV throw PST.TR.3PL and =3PL.ENCL.GEN PV welding PL NOM do TR PST.TR.3PL

йеды , тьрубайы хуылфы .
 йед -ы тьруба -йы хуылф -ы
 HES GEN pipe GEN interior INESS

When they travelled from there, two at the end of the buss, two busses of people were taken into pipes and they welded them in the pipes.

20.14 **Æмæ уым амардысты шалдæрæй** .
 æмæ уым а- мард -ысты шал -дæр -æй
 and DemDist.IN PV die PST.INTR.3PL how.many INDEF ABL
 several

Several man died there.

20.15 **Дыууæ автобусы адæм** .
 дыууæ автобус -ы адæм
 two bus GEN people

Two busses with people.

20.16 **О , тынг бирæ , тынг** .
 о тынг бирæ тынг
 yes very a.lot.of very

Yes, a lot of, a lot.

20.17 **Фæлæ адæймаг куыд у , уый зоныс ?**
 фæлæ адæймаг куыд у уый зон -ыс
 but man how be.PRS.3SG DemDist.NOM know PRS.2SG

Don't you know how cruel can be a human being.

20.18 **Йерын адæймаг ...** .
 йер =ын адæймаг
 now =3SG.ENCL.DAT man

A human being...

20.19 Уым райгуырдтæн , Тбилисы , мæ сыстыр
 уым рай- гуырл -тæн Тбилис -ы мæ с- ыстыр
 DemDist.IN PV be.born PST.INTR.1SG Tbilisi INESS and PV big

дæн .
 дæн
 be.PRS.1SG

I was born there, in Tbilisi, and grew up there.

20.20 Мæ мадæн æхсæз сывæллоны уыди , фæлæ
 мæ= мад -æн æхсæз сывæллон -ы уыд -и фæлæ
 POSS.1SG= mother DAT six child GEN be PST.INTR.3SG but

иууылдæр шыдысты æндæрмаæ .
 иууылдæр шyd -ысты æндæр -мæ
 all go PST.INTR.3PL other ALL

My grandma had six children, but all of them went to another.

20.21 Ирон स्कьола жы уыди афтиддæр Тбилисийы
 ирон स्कьола =жы уыд -и афтид =дæр Тбилиси -йы
 Ossetic school =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG only =PTCL Tbilisi GEN

иу स्कьола , одиннадцатый स्कьола дзы уыди , кæд ма
 иу स्कьола одиннадцатый स्कьола =дзы уыд -и кæд =ма
 one school eleventh school =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG if =yet

йæ ... кæд æй зонут , уæд .
 =йæ кæд =æй зон -ут уæд
 =3SG.ENCL.GEN if =3SG.ENCL.GEN know PRS.2PL then

20.22 Мæ джы уым ахуыр кодтой ирон æмæ
 мæ= =джы уым ахуыр код -т -ой ирон æмæ
 POSS.1SG= =3SG.ENCL.INESS DemDist.IN study do TR PST.TR.3PL Ossetic and

уырыссаг , дыууæ æвзаг жы шыди уышы ран .
 уырыссаг дыууæ æвзаг =жы шyd -и уышы ран
 Russian two language =3SG.ENCL.INESS go PST.INTR.3SG that place

They studied there both in Ossetic and Russian, there were two languages in this school.

20.23 Уырыссаг ыскьола жы уыди половина , половина
 уырыссаг ыскьола =жы уыд -и
 Russian school =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG

та жы уыди ирон .
 =та =жы уыд -и ирон
 =CONTR =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG Ossetic

Half (of the students) studied in Russia, half - in Ossetic.

20.24 **О** , **æмæ джы** **дыууæ джы** **иронмæ**
 о æмæ =джы дыууæ =джы ирон -мæ
 yes and =3SG.ENCL.INESS two =3SG.ENCL.INESS Ossetic ALL

шыдысты , **дыууæ та** – **уырыссагмæ** , **дыууæ та** –
 шыд -ысты дыууæ =та уырыссаг -мæ дыууæ =та
 go PST.INTR.3PL two =CONTR Russian ALL two =CONTR

гуыржиагмæ шыдысты .
 гуыржиаг -мæ шыд -ысты
 Georgian ALL go PST.INTR.3PL

Two went to the Ossetic school, two - to the Russian one and two - to a Georgian one.

20.25 **Гъеныр шы ражурон** , **æз шы ‘ мбарын** ?!
 гъе ныр шы ра- жур -он æз шы мбар -ын
 well now what PV talk PST.TR.1SG I what understand PRS.1SG

Was shall I tell now, what do I understand?!

20.26 **Йер ма ме ‘ фсымæр** , **кæнæ мæ хо ма ам**
 йер =ма ме= фсымæр кæнæ мæ= хо =ма ам
 now =yet POSS.1SG= brother or POSS.1SG= sister =yet DemProx.IN
 here

куы уыдаид , **уæд уын уый иронау уæддæр**
 куы уыд -айд уæд =уын уый ирон -ау уæддæр
 if be CNTRF.3SG then =2PL.ENCL.DAT DemDist.GEN Ossetic EQU still

ражурид , **фæлæ æз шы ?**
 ра- жур -ид фæлæ æз шы
 PV talk OPT.3SG but I what

If my brother or my sister were here, they would tell you stories in Ossetic; but I - was can I tell?

20.27 **Æнаехъæн сых ... мæнæ моремæ куы фæшæйшæйцыдаис**
 æнаехъæн сых мæнæ море -мæ куы фæ- шæй- шæй- цыд -аис
 whole block there,that.is sea ALL when PV PV PV go CNTRF.2SG
 DISC

Тбилисимæ , **уым дыууæ къорпушы уыди йед ...**
 Тбилиси -мæ уым дыууæ къорпуш -ы уыд -и йед
 Tbilisi ALL DemDist.IN two building GEN be PST.INTR.3SG HES

четырнадцатизэтажный къорпуштæ морейы .
 къорпуш -т -æ море -йы
 building PL NOM sea GEN

All the area... when you go to the see from Tbilisi, there were two areas, fourteen-storey buildings near the sea.

20.28 **Æмæ уыдыстæм афтиддæр иу ирон бинонтæ**
 æмæ уыд -ыстæм афтид =дæр иу ирон бинон -т -æ
 and be PST.INTR.1PL only =PTCL one Ossetic family PL NOM

уыдыстæм , **иннæтæ** – **мæгрелтæ** , **туркæгтæ** ,
уыд -ыстæм иннæ -т -æ мæгрел -т -æ туркæг -т -æ
be PST.INTR.1PL other PL NOM Mingrel PL NOM Turk PL NOM

азербайджантæ , **уырыссæгтæ** , **йед** ... **гуыржиагтæ** .
азербайджан -т -æ уырыссæг -т -æ йед гуыржиаг -т -æ
Azerbaijani PL NOM Russian PL NOM HES Georgian PL NOM

And we were the only Ossetic family there, others - Mingrel, Turk, Azerbaijani, Russian, that... Georgian.

20.29 **Шы нæ æвзаг жы нæ уыди уым !**
шы нæ æвзаг =жы нæ уыд -и уым
what PTCL language =3SG.ENCL.INESS NEG be PST.INTR.3SG DemDist.IN

There were a lot of languages!

20.30 **Алы æвзаг дæр уыди** .
алы æвзаг =дæр уыд -и
every language =PTCL be PST.INTR.3SG

There were all languages.

20.31 **Æмæ уышы змæсты рæстæджы афтæ æрбатымбыл ысты**
æмæ уышы змæст -ы рæстæдж -ы афтæ æрба- тымбыл ысты
and that rebel.PART.PST GEN time INESS so PV round be.PRS.3PL

ашы мæгрелтæ чи уыдысты , мæнæн мæ сывæллон
ашы мæгрел -т -æ чи уыд -ысты мæнæн мæ= сывæллон
DemProx Mingrel PL NOM who be PST.INTR.3PL I.DAT POSS.1SG= child

уæд гыццыл уыди , шы уыди , нырма
уæд гыццыл уыд -и шы уыд -и нырма
then small be PST.INTR.3SG what be PST.INTR.3SG so far

йыл дыууæ азы дæр нæ цыди , афтæ
=йыл дыууæ аз -ы =дæр нæ цыд -и афтæ
=3SG.ENCL.SUPER two year GEN =PTCL NEG go PST.INTR.3SG so

ноггуырдаейы фæстæ уыди .
ног гуырда -æйы фæстæ уыд -и
new be.born after be PST.INTR.3SG

That time the Mingrel united and my child was small, how old was he, he was less than two years old, she was a newborn.

20.32 **Æмæ афтæ куы бацъæх и фырхъæрæй ,**
æмæ афтæ куы ба- цъæх и фыр хъæр -æй
and so when PV blue EXST great shout ABL

æрбалæбурдтой мæм уышы ран ашы , уыцы ,
æрба- лæбурд -т -ой =мæм уышы ран ашы уыцы
PV attack TR PST.TR.3PL =1SG.ENCL.ALL that place DemProx that

экстремистгæ	шæ	хуыдтой	уышы	рæстæджы	.
экстремист -тæ	=шæ	хуыд -т -ой	уышы	рæстæдж -ы	
PL	=3PL.ENCL.GEN	name TR PST.TR.3PL	that	time	INESS

And when she became blue because of crying, because they attacked our house, these, they were called extremists that time.

20.33 **Æмæ адæймаг** ...
 æмæ адæймаг
 and man

And a man...

20.34 Мæ	чызг	чи	уыди	,	уый	ахæм	басур	,
mæ=	чызг	чи	уыд -и		уый	ахæм	ба- сур	
POSS.1SG=	girl	who	be PST.INTR.3SG		DemDist.NOM	such	PV faint	

æмæ йын	гъе	уæд	фæтарсттæн	,	æмæ бацъæх	æмæ
æмæ =йын	гъе	уæд	фæ- тарст -тæн		æмæ ба- цъæх	æмæ
and =3SG.ENCL.DAT	well	then	PV fear PST.INTR.1SG		and PV blue	and

журын йæ	бон	нал	уыди	,	журын	.
жур -ын йæ=	бон	нал	уыд -и		жур -ын	
talk INF POSS.3SG=	strength	no.longer	be PST.INTR.3SG		talk INF	

It was my daughter, she fainted and I was afraid that, she became blue and she couldn't talk any more, talk.

20.35 **Мæ уырдыгæй куы ралыгъдыстæм**, **уæд адæймаг**
 мæ уырдыгæй куы ра- лыгъд -ыстæм уæд адæймаг
 and from.there when PV run PST.INTR.1PL then man

йæхи	...	нæ	сывæллæтты	тыххæй	,	æндæр шы	?
йæ= хи		нæ=	сывæллæ -тт -ы	тыххæй		æндæр шы	
POSS.3SG= REFL.GEN		POSS.1PL=	child PL GEN	for		other what	

When we moved from there, a man himself... because of the children, what else?

20.36 Йерын	ды	афтæ	æнхъæлыс	,	мæнæн ам
йер =ын	ды	афтæ	æнхъæл -ыс		мæнæн ам
now =3SG.ENCL.DAT	you.SG	so	think PRS.2SG		I.DAT DemProx.IN here

æнчондæр	у	?
æнчон -дæр	у	
easy COMPAR	be.PRS.3SG	

You think, I'm happy here?

20.37 Нæу	мын	æнчондæр	.
нæ у	=мын	æнчон -дæр	
NEG be.PRS.3SG	=1SG.ENCL.DAT	easy COMPAR	

I'm not happy here.

20.38 **Гъе уал азы мидæг уым фæшæр , уым**
 гъе уал аз -ы мидæг уым фæ- шæр -*0 уым
 well more year GEN inside DemDist.IN PV live IMP.2SG DemDist.IN

ысхъомыл дæ , уым адæмимæ дæр , уым
 ыс- хъомыл дæ уым адæм -имæ =дæр уым
 PV grown-up be.PRS.2SG DemDist.IN people COMIT =PTCL DemDist.IN

мæ хиуæттæ , мæ бинонтæ дæр уым
 мæ= хиуæ -тт -æ мæ= бинон -т -æ =дæр уым
 POSS.1SG= relative PL NOM POSS.1SG= family PL NOM =PTCL DemDist.IN

шæнынш .
 шæн -ынш
 live PRS.3PL

I lived there many years, I grew up there with those people, my relatives are there, my family is still there.

20.39 **Æмæ уæддæр базадысты уым ... мæ дыууæ хойы**
 æмæ уæддæр ба- ззад -ысты уым мæ= дыууæ хо -йы
 and still PV stay PST.INTR.3PL DemDist.IN POSS.1SG= two sister GEN

уым базадысты фале .
 уым ба- ззад -ысты фале
 DemDist.IN PV stay PST.INTR.3PL at.other.side

Despite everything they stayed there... my two sisters stayed that side.

20.40 **Йер ашæуын дæр мæ бон нæу ,**
 йер а- шæу -ын =дæр мæ= бон нæ у
 now PV go INF =PTCL POSS.1SG= possibility NEG be.PRS.3SG

фаламæ ашæуын дæр мæ бон нæу .
 фалæ -мæ а- шæу -ын =дæр мæ= бон нæ у
 on.other.side ALL PV go INF =PTCL POSS.1SG= possibility NEG be.PRS.3SG

Now I can't go, I can't go there.

20.41 **Просто адæймаг фена .**
 просто адæймаг фен -а
 man PV+see SBJV.3SG

A man should see.

20.42 **‘ Мæ уышы фæндæгтæ ма куы бакæниккой , уæд**
 мæ уышы фæндæг -т -æ =ма куы ба- кæн -иккой уæд
 and that way PL NOM =yet if PV do OPT.3PL then

уымæй хуыздæр жы нишы уайд !
 уым -æй хуыздæр =жы нишы уайд
 DemDist ABL better =3SG.ENCL.INESS nothing be.OPT.3SG

There would be nothing better than to know that they opened those roads.

21.1 **Нора** : **Шæмæ** **дæ** **хъæуы** **уышы** **фæндæгтæ** ?
 Нора шæмæ дæ хъæу -ы уышы фæндæг -т -æ
 Nora why be.PRS.2SG be.necessary PRS.3SG that way PL NOM

Nora: Why do you need those roads?

21.2 **Загранпаспорт** **райс** **æмæ** **ахæццæ** **у** .
 загранпаспорт ра- йс -*0 æмæ а- хæццæ у
 international passport PV take IMP.2SG and PV mixed be.PRS.3SG

Take your international passport and go there.

22.1 **Кочиева Манана** : **Мæ** **загранпаспорт** **дæр** **куы** **райсай** ,
 Кочиева Манана мæ загранпаспорт =дæр куы ра- йс -ай
 Kochieva Manana and international passport =PTCL if PV take SBJV.2SG

уæддæр **ма** **хъус** , **ардыгæй** **уырдаем** **куы** **ныккасын** **далæ**
 уæддæр =ма хъус -*0 ардыгæй уырдаем куы нык- кæс -ын далæ
 still =yet listen IMP.2SG from.here there when PV look PRS.1SG down.there

Хъазбегæй **уышы** **пъавароттæ** , **уышы** **йедтæ**
 Хъазбег -æй уышы пъаварот -т -æ уышы йед -т -æ
 Kazbek ABL that turn PL NOM that HES PL NOM

Kochieva Manana: If I take the international passport, look, when I from Kazbek to these turns, these...

22.2 **Мæнæ** **Тъона** **ардыгæй** **Тæмискъмæ** **дæр** **йæ** **бон** **куы**
 мæнæ Тъона ардыгæй Тæмискъ -мæ =дæр йæ= бон куы
 there,that.is Tona from.here Tamisk ALL =PTCL POSS.3SG= possibility EMPH
 DISC

нæ **уал** **у** , **зианмæ** **куы** **цыдыстæм** , **æмæ** **куы**
 нæ уал у зиан -мæ куы цыд -ыстæм æмæ куы
 NEG more be.PRS.3SG dead ALL when go PST.INTR.1PL and EMPH

бавзæр **и** , **æмæ** **фæстæмæ** **куы** **раздахти** !
 ба- взæр и æмæ фæстæмæ куы ра- здахт -и
 PV bad EXST and back EMPH PV go back PST.INTR.3SG

Tamisk - a spa near Alagir, North Ossetia.

Tona can't go from here to Tamisk, when we went to funeral, she felt herself bad and she went back!

22.3 **Ахæм** **гыццыл** **фæндæгтæ** **жы** **и** , **афтæ** ,
 ахæм гыццыл фæндæг -т -æ =жы и афтæ
 such small way PL NOM =3SG.ENCL.INESS EXST so

пъаварот-пъаваротгондтæ , **æмæ** **уым** **мæ** **зæрдæ** **атонжæн**
 æмæ уым мæ= зæрдæ а- тон -жæн
 and DemDist.IN POSS.1SG= heart PV tear FUT.3SG

уым , **уышы** **ран** .
 уым уышы ран
 DemDist.IN that place

There are so small roads and a lot of turns, I can get there a heart attack.

22.4 **Афтæ куы ныккасттæн** , **уæд-иу йеды тарст**
 афтæ куы нык- каст -тæн уæд =иу йед -ы тарст
 so when PV look PST.INTR.1SG then =ITER HES GEN be afraid.PART.PST

фæкодтон-иу , **уырдаем-иу куы ныккасттæн** .
 уырдаем - =иу куы нык- каст -тæн
 there =ITER when PV look PST.INTR.1SG

When I looked down, I was so scared when I looked down there.

23 **Олег : Военно-грузинская ?**

Олег

Oleg

24.1 **Кочиева Манана : О** .
 Кочиева Манана о
 Kochieva Manana yes

Yes.

24.2 **Æмæ ууыл йед кæнын** , **уæд жы шæй**
 æмæ ууыл йед кæн -ын уæд =жы шæй
 and DemDist.SUPER HES do PRS.1SG then =3SG.ENCL.INESS what.GEN

æгъдæуттæ жы уыди !
 æгъдæу -ттæ =жы уыд -и
 custom PL =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG

I'm talking about it... they had so many customs!

24.3 **Æнæуый жы уыди** , **уæд дын куы**
 æнæуый =жы уыд -и уæд =дын куы
 usual =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG then =2SG.ENCL.DAT if

зæгъон

зæгъ -он

say SBJV.1SG

There was, let's say...

24.4 **Уæддæр ма джы ис** , **гуыржиаг** , **уæддæр ма**
 уæддæр =ма =джы ис гуыржиаг уæддæр =ма
 still =yet =3SG.ENCL.INESS EXST Georgian still =yet

джы ис , **мæнæ мæгуыртæ куыд ысты** , **æ**
 =джы ис мæнæ мæгуыр -т -æ куыд ысты æ
 =3SG.ENCL.INESS EXST there,that.is poor PL NOM how be.PRS.3PL well
 DISC

уыдон	уæддæр	ма	джы	ис	джæбæх	адæм	.
уыдон	уæддæр	=ма	=джы	ис	джæбæх	адæм	
DemDist.PL.NOM	still	=yet	=3SG.ENCL.INESS	EXST	good	people	

Nevertheless there are, Georgians, there are, they are poor but there are good people.

24.5 **Уæддæр джы ис** .
 уæддæр =джы ис
 still =3SG.ENCL.INESS EXST

Nevertheless there are.

24.6 **Мæнæн ме** ' **сиахс уыди** ... **гуыржиаг сияхс**
 мæнæн ме= сияхс уыд -и гуыржиаг сияхс
 I.DAT POSS.1SG= son-in-law be PST.INTR.3SG Georgian son-in-law

мын	уыди	,	фæлæ хорз адæймаг уыди	,	тынг
=мын	уыд -и		фæлæ хорз адæймаг уыд -и		тынг
=1SG.ENCL.DAT	be PST.INTR.3SG		but good man be PST.INTR.3SG		very

I had a son-in-law, my son-in-law was a Georgian, but he was a good man, very.

24.7 **Фæлæ кæм ма и уышы сияхс** ?
 фæлæ кæм =ма и уышы сияхс
 but where =yet EXST that son-in-law

However, there is this son-in-law (now)?

24.8 **Нишы** .
 нишы
 nothing

Nothing.

24.9 **Фæлæ йерын та ахæм рæстæг æршыди** ,
 фæлæ йер =ын =та ахæм рæстæг æр- шыд -и
 but now =3SG.ENCL.DAT =CONTR such time PV go PST.INTR.3SG

ахæм .
 ахæм
 such

Now such time came.

24.10 **Йерын ахæм рæстæг æршыди** , **бинонтæ**
 йер =ын ахæм рæстæг æр- шыд -и бинон -т -æ
 now =3SG.ENCL.DAT such time PV go PST.INTR.3SG family PL NOM

бинонты	куы нæ уал уарзынц	,	уæд йер кæрæжи уарздзысты	?
бинон -т -ы	куы нæ уал уарз -ынц		уæд йер кæрæжи уарз -дзысты	
family PL GEN	if NEG more love PRS.3PL		then now RCP love FUT.3PL	

Now such time came, if a family doesn't love a family, how can they love each other?

24.11 **Нал** .
 нал
 no.longer

They won't.

24.12 **Чифæнды** дæр уæд , **любой** **нацийæ** дæр **афтæ**
 чи фæнд -ы =дæр уæд любой наци -йæ =дæр афтæ
 who want PRS.3SG =PTCL be.IMP.3SG any nation ABL =PTCL so
 any

у .
 у
 be.PRS.3SG

Let it be any (man), it is all the same in any nation.

24.13 **Кæрæжи**
 кæрæжи
 RCP

Each other...

24.14 **Иу** **йедæй** **не** **сты** , **иу** **зондæй** **не** **сты** **æнæхъæн**
 иу йед -æй не сты иу зонд -æй не сты æнæхъæн
 one HES ABL NEG be.PRS.3PL one mind ABL NEG be.PRS.3PL whole

бинонтæ , **æндæр æмæ æндæр зондæй** **сты** .
 бинон -т -æ æндæр æмæ æндæр зонд -æй сты
 family PL NOM other and other mind ABL be.PRS.3PL

The family is not united (in their minds), but every one of them have his own thoughts.

24.15 **Кæм** **ма** **и** **йер** **уышы** **шард** !
 кæм =ма и йер уышы шард
 where =yet EXST now that life

Where will you find this kind of life now!

24.16 **Раздæры** **шард** **куыд** **уыди** , **афтæ** **ма** **кæм** **ма** **и** ?
 раздæр -ы шард куыд уыд -и афтæ =ма кæм =ма и
 earlier GEN life how be PST.INTR.3SG so =yet where =yet EXST

Where else will you see the life which was in the previous times?

25.1 **Йер** **мæ** , **хъуыды** **ма** **кæныс** , **уæд** **ма** ... **æз** **ма**
 йер =мæ хъуыды =ма кæн -ыс уæд =ма æз =ма
 now =1SG.ENCL.GEN thought =yet do PRS.2SG then =yet I =yet

гыццыл **уыдтæн** , **уæд** **ма** **йед** **уыди** , **Брежнев**
 гыццыл уыд -тæн уæд =ма йед уыд -и Брежнев
 small be PST.INTR.1SG then =yet HES be PST.INTR.3SG Brezhnev

уыди	хишау	.
уыд -и	хишау	
be PST.INTR.3SG	master	

Do you remember, that time... I was still small, Brezhnev was the leader.

25.2	Æмæ-иу	гыццыл	исчи-иу	куы	схынджылæg-иу	кодта	,
	æmæ =иу	гыццыл		куы		код -т -а	
	and =ITER	small		if		do TR PST.TR.3SG	
						persuade	

уæд-иу	æй	сразу	... Советский	власть	нæ	уыди
уæд =иу	=æй	сразу	Советский	власть	нæ	уыд -и
then =ITER	=3SG.ENCL.GEN	immediately	Soviet	power	PTCL	be PST.INTR.3SG

, уæд-иу	æй	сразу	абадын	кодтой	, кæнæ
уæд =иу	=æй	сразу	а- бад -ын	код -т -ой	кæнæ
then =ITER	=3SG.ENCL.GEN	immediately	PV sit INF	do TR PST.TR.3PL	or

штьраф	æй	кодтой
штьраф	=æй	код -т -ой
fine	=3SG.ENCL.GEN	do TR PST.TR.3PL

If someone started to joke (about Brezhnev), he was immediately... It was Soviet era, they immediately took him to prison or he was fined.

25.3	Йерын	та	маәнә	телевизормә	куы	кәсәй	,
	йер =ын	=та	маәнә	телевизор -мә	куы	кәс -ай	
	now =3SG.ENCL.DAT	=CONTR	there,that.is	television ALL	if	look SBJV.2SG	
			DISC				

мæ	хишауады		куы	хынджылæг	кæны		æмæ	куы	йед	кæны	
мæ	хишауад	-ы	куы	хынджылæг	кæн	-ы	æмæ	куы	йед	кæн	-ы
and	power	GEN	EMPH	mockery	do	PRS.3SG	and	EMPH	HES	do	PRS.3SG

уымæ	кæм	и	!
уы -мæ	кæм	и	
DemDist ALL	where	EXST	

But now if you watch a TV, they are mocking at the power a lot!

25.4 Уæд дын æй чи штыраф кæны , æмæ
уæд =дын =æй чи штыраф кæн -ы æмæ
then =2SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.GEN who fine do PRS.3SG and

дын	æй	чи	йед	каны	?
=дын	=æй	чи	йед	ка̀н -ы	
=2SG.ENCL.DAT	=3SG.ENCL.GEN	who	HES	do PRS.3SG	

By whom are they fined, who is doing anything (to stop them)?

25.5 **Нæ-иу** **вæййы** **афтæ** ?
 нæ - =иу вæйй -ы афтæ
 PTCL =ITER happen PRS.3SG so

It happens in this way, right?

25.6 **Мæнæ юмортæм нæ кæсут , куы йед кæнынш** ,
 мæнæ юмор -т -æм нæ кæс -ут куы йед кæн -ынш
 there,that.is humour PL ALL NEG look PRS.2PL EMPH HES do PRS.3PL
 DISC

куы джы хынджылæг кæнынш уышы хишауадæй ?
 куы =джы хынджылæг кæн -ынш уышы хишауад -æй
 EMPH =3SG.ENCL.ABL mockery do PRS.3PL that power ABL

You don't watch comics, they do it, they are mocking at the government.

26 **Олег : Нæ бамбæрстон** .
 Олег нæ ба- мбæрст -он
 Oleg NEG PV know PST.TR.1SG

27.1 **Кочиева Манана : Юмор куы ваййы , мæнæ Юрмолæйы**
 Кочиева Манана Юмор куы вайй -ы мæнæ Юрмолæ -йы
 Kochieva Manana humour when happen PRS.3SG there,that.is Jurmala INESS
 DISC

, мæнæ худæг йедтæ куы журынч-иу , худæг
 мæнæ худ -æг йед -т -æ куы худ -æг
 there,that.is laugh PTCP.PRS HES PL NOM when laugh PTCP.PRS
 DISC

ныхæстæ-иу куы журынч-иу , уæд хишауады кой дæр нæ
 куы уæд хишауад -ы кой =дæр нæ
 when then power GEN mention =PTCL PTCL

фæкæнынч-иу ?

Kochieva Manana: When they broadcast comics, in Jurmala they tell this funny, when they tell funny stories about the government they speak, right?

27.2 **Мæнæ ... кæнæ Брежнев , кæнæ йеды кой дæр-иу нæ**
 мæнæ кæнæ Брежнев кæнæ йед -ы кой =дæр =иу нæ
 there,that.is or Brezhnev or HES GEN mention =PTCL =ITER PTCL
 DISC

фæкæнынч-иу ?

Or about Brezhnev, or they speak about it, right?

27.3 **Куыдтæ-иу фæхынджылæг кæнынц ?**
 фæ- хынджылæг кæн -ынц
 PV mockery do PRS.3PL

How do they mock?

27.4 **Йер ма уыдон дæр ма штраф кæнынц ?**
 йер =ма уыдон =дæр =ма штраф кæн -ынц
 now =yet DemDist.PL.GEN =PTCL =yet fine do PRS.3PL

Are they still fined?

27.5 **Нал** .
 нал
 no.longer

No.

27.6 **Кæм ма ис уышы закъон уже , раздæры закъон** .
 кæм =ма ис уышы закъон уже раздæр -ы закъон
 where =yet EXST that law already earlier GEN law

Where do they have this law, that old law?

27.7 **Нал и , всё** .
 нал и всё
 no.longer EXST that's it

Nowhere, that's it.

28 **Караева Зоя : Æгъдау дæр гъе уæд уыди** .
 Караева Зоя æгъдау =дæр гъе уæд уыд -и
 Karaeva Zoja custom =PTCL well then be PST.INTR.3SG

Karaeva Zoja: There were also customs that time.

29.1 **Кочиева Манана : О , æгъдау гъе уæд уыди** ,
 Кочиева Манана о æгъдау гъе уæд уыд -и
 Kochieva Manana yes custom well then be PST.INTR.3SG

йерын жы æгъдау нал и .
 йер =ын =жы æгъдау нал и
 now =3SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.INESS custom no.longer EXST

Kochieva Manana: Right, there were also customs that time, nowadays there are no customs.

29.2 **Раджы рæстæджы ма уыди æгъдау** .
 раджы рæстæдж -ы =ма уыд -и æгъдау
 long.time.ago time INESS =yet be PST.INTR.3SG custom

Some time ago there were customs.

30.1 **Караева Зоя : Строги куы уыди цард , æгъдау дæр гъе**
 Караева Зоя Строги куы уыд -и цард æгъдау =дæр гъе
 Karaeva Zoja strict when be PST.INTR.3SG life custom =PTCL well

уæд уыди .
 уæд уыд -и
 then be PST.INTR.3SG

Karaeva Zoja: Customs existed when the life was hard.

30.2 **Адæм æнæхæлд гъе уæд уыдысты** .
 адæм æнæ= хæлд гъе уæд уыд -ысты
 people without= collapse.PART.PST well then be PST.INTR.3PL

That time people were unspoilt.

31.1 **Кочиева Манана : О , йерын æгъдау нал и ,**
 Кочиева Манана о йер =ын æгъдау нал и
 Kochieva Manana yes now =3SG.ENCL.DAT custom no.longer EXST

уже всё .
 уже всё
 already that's it

Kochieva Manana: Right, now there are no more customs.

31.2 **Кæмфæндыдæр уæд : ин Уæрæсы дæр уæд ,**
 кæм фæнд -ы -дæр уæд Уæрæс -ы =дæр уæд
 where want PRS.3SG COMPAR be.IMP.3SG Russia GEN =PTCL be.IMP.3SG
 anywhere

ин Северный Осети , ин кæмфæнды дæр уæд , уæд
 Северный Осети кæм фæнд -ы =дæр уæд уæд
 North Ossetia where want PRS.3SG =PTCL be.IMP.3SG
 anywhere

дзы уже æгъдау нал и .
 =дзы уже æгъдау нал и
 =3SG.ENCL.INESS already custom no.longer EXST

Let it be anywhere: both in Russia and in North Ossetia and let it be anywhere, but there are no more customs there.

31.3 **Раздæры хуызæн æгъдау нал и .**
 раздæр -ы хуызæн æгъдау нал и
 earlier GEN like custom no.longer EXST

There are no such customs as in the previous times.

31.4 **Æмæ ма ныр , йер хæсты рæстæджы дæр шас**
 æмæ =ма ныр йер хæст -ы рæстæдж -ы =дæр шас
 and =yet now now war GEN time INESS =PTCL how.much

амарди адæм , нæ , шас !
 а- мард -и адæм нæ шас
 PV die PST.INTR.3SG people PTCL how.much

And now, so many people died during the war, so many!

31.5 **‘ Мæ кæй тыххæй уыдон дæр ?**
 Мæ кæй тыххæй уыдон =дæр
 and who.GEN for DemDist.PL.NOM =PTCL

Whom did they died for?

31.6 **Мах тыххæй , сæхи бахордтой мах тыххæй**
 мах тыххæй сæ= хи ба- хорд -т -ой мах тыххæй
 we.GEN for POSS.3PL= REFL.GEN PV eat TR PST.TR.3PL we.GEN for

They died for us, for us.

31.7 **Мәнаән фыды** ‘ **фсымәртә** **уыдысты** **иу** **әмә** **ссәдз**
 мәнаән фыд -ы фсымәртә -т -ә уыд -ысты иу әмә ссәдз
 I.DAT father GEN brother PL NOM be PST.INTR.3PL one and twenty

әфсымәрәй **уыдысты** , **иу** **хо** **дәр** **сын** **нә**
 әфсымәртә -әй уыд -ысты иу хо =дәр =сын нә
 brother ABL be PST.INTR.3PL one sister =PTCL =3PL.ENCL.DAT NEG

уыди , **иу** **хо** .
 уыд -и иу хо
 be PST.INTR.3SG one sister

I had uncles - my father's brothers, they were twenty one brothers and they didn't have a sister, even one sister.

31.8 **Мәнаә** **хо** **циу** , **уый** **дәр** **нә**
 мәнаә хо ци у уый =дәр нә
 there,that.is sister what be.PRS.3SG DemDist.NOM =PTCL NEG
 DISC

уыди .
 уыд -и
 be PST.INTR.3SG

What is a sister, there was no sister

31.9 **Фәлә** **мәнаә** **ашы** **хәсты** **рәстәджы** , **цәттә** **нә**
 фәлә мәнаә ашы хәст -ы рәстәдж -ы цәттә =нә
 but there,that.is DemProx war GEN time INESS ready =1PL.ENCL.GEN
 DISC

куы **кодтой** **хәстмә** , **уәд** ... **уым** **та**
 куы код -т -ой хәст -мә уәд уым =та
 when do TR PST.TR.3PL war ALL then DemDist.IN =CONTR

амардысты **иууылдәр** .
 а- мард -ысты иууылдәр
 PV die PST.INTR.3PL all

But during that war, when they prepared us for the war,... all of them died there.

31.10 ‘ **Мә** **ма** **жы** **шы** ?
 Мә =ма =жы шы
 and =yet =3SG.ENCL.ABL what

What else?

31.11 **Мә** **фыд** **дәр** **уым** **баззәди** , ‘ **мә** **шы** ?
 мә= фыд =дәр уым ба- ззәд -и мә шы
 POSS.1SG= father =PTCL DemDist.IN PV stay PST.INTR.3SG and what

My father stayed (died) there and what?

31.12 **Йер** **сәм** **куы** **кәсай** , **уәд** **сә** **хынджыләг**
 йер =сәм куы кәс -ай уәд =сә хынджыләг
 now =3PL.ENCL.ALL when look SBJV.2SG then =3PL.ENCL.GEN mockery

кæнынч	,	æфсады	адæмæй	хынджылæг	кæнынч	уже
кæн -ынч		æфсад -ы	адæм -æй	хынджылæг	кæн -ынч	уже
do PRS.3PL		army GEN	people ABL	mockery	do PRS.3PL	already

If you look at them, they mock at them, at military man.

31.13 Кæмфæндыдæр

кæм	фæнд -ы	-дæр
where	want PRS.3SG	COMPAR
anywhere		

Everywhere.

31.14 Æгъдау та	нал	и	,	мæнæ	уый	зæронд у
æгъдау =та	нал	и		мæнæ	уый	зæронд у
custom =CONTR	no.longer	EXST		there,that.is	DemDist.NOM	old be.PRS.3SG
				DISC		

,	кæнæ	йед у	...	уый	дæр	джы	нæй
	кæнæ	йед у		уый	=дæр	=джы	нæй
or	HES	be.PRS.3SG		DemDist.NOM	=PTCL	=3SG.ENCL.INESS	EXST.NEG

There are no customs any more, for example an old man, or that... there are no more this kind of things.

31.15 Кæм ма и !

кæм	=ма	и
where	=yet	EXST

Where esle (will you find customs)!

32 Нора :	Æгæр бирæ	,	дам	,	журьыс	[смеется].
Nora	Æгæр бирæ		=дам		жур -ыс	
Nora	too (much)	a.lot.of	=CIT		talk PRS.2SG	

Nora: You are talking too much [laughing].

33.1 Кочиева Манана :	Æгæр бирæ	...	Нæй	æгъдау	,	нæ
Кочиева Манана	Æгæр бирæ		нæй	æгъдау		нæ
Kochieva Manana	too (much)	a.lot.of	EXST.NEG	custom		PTCL

Kochieva Manana: Too much... No, there are no customs.

33.2 Æмæ журæт	,	æз æй	нæ	хъыгдарын
æмæ жур -æт		æз =æй	нæ	хъыгдар -ын
and talk IMP.3SG		I =3SG.ENCL.GEN	NEG	disturb PRS.1SG

Let her talk, I don't bother you.

34.1 Караева Зоя :	Æз ызнон	чызджыты	æгъдæуттæ	йедтæ
Караева Зоя	Æз ызнон	чыздж -ыт -ы	æгъдæу -ттæ	йед -т -æ
Karaeva Zoja	I yesterday	girl PL GEN	custom PL	HES PL NOM

радзырдтон	,	уæдæ уым	цæмæн фæбадтæн	?
ра- дзырд -т -он		уæдæ уым	цæмæн фæ- бад -тæн	
PV talk TR PST.TR.1SG		so DemDist.IN	why PV sit PST.INTR.1SG	

Karaeva Zoja: Yesterday I talked about women's etiquette, why did I sit there?

34.2 **Маенæ** **ма** **фынджы** **тыххæй** , **ирон** **фынджы** **тыххæй** **ма**
 маенæ =ма фындж -ы тыххæй ирон фындж -ы тыххæй =ма
 there,that.is =yet food GEN about Ossetic food GEN about =yet
 DISC

зæгъын **афтæ** **мæ** **бон** **у** : **раджыйы** **фынгтæ**
 зæгъ -ын афтæ мæ= бон у раджы -йы фынг -т -æ
 say INF so POSS.1SG= strength be.PRS.3SG long.time.ago GEN food PL NOM

маенæ **æмæ** **ныры** **фынгтæ** **кæрæдзимæ** **дард** **сты** .
 маенæ æмæ ныр -ы фынг -т -æ кæрæдзи -мæ дард сты
 there,that.is and now GEN food PL NOM RCP ALL distant be.PRS.3PL
 DISC

I can tell you about feasts, about Ossetic feasts: ancient feasts and nowadays feasts differ from each other a lot.

34.3 **Уымæн** **æмæ** **раджы-иу** **уыдис** , **хистæр**
 уым -æн æмæ раджы =иу уыд -ис хистæр
 DemDist DAT and long.time.ago =ITER be PST.INTR.3SG elder

равзæрстой , **æмæ-иу** **æппæты** **сæрæй** **бадти**
 ра- взæрст -ой æмæ =иу æппæт -ы сæр -æй бадт -и
 PV choose PST.TR.3PL and =ITER all GEN head ABL sit PST.INTR.3SG

хистæр .
 хистæр
 elder

Because in the past they used to choose the head and he sit at the head of the table.

34.4 **Æмæ** **ныртæккæ** **уырдыглауджытæ** **цæуыннæ** **и** ?
 æмæ ныртæккæ уырдыг лæу -дж -ыт -æ цæуыннæ и
 and now verticality stand PTCP.PRS PL NOM why.not EXST

Why there are no young people now serving the guests during the feast?

34.5 **Цæмæн** **сты** **хæлд** **сывæллæттæ** ?
 цæмæн сты хæлд сывæллæ -тт -æ
 why be.PRS.3PL collapse.PART.PST child PL NOM

Why the children are spoilt (now)?

34.6 **Уымæн** **æмæ** **алкæй** **раз** **дæр** **водкæйы** **авг** , **æмæ**
 уым -æн æмæ алкæй раз =дæр водкæ -йы авг æмæ
 DemDist DAT and anyone.GEN front =PTCL vodka GEN bottle and

кæй **цы** **куыд** , **афтæ** **кæны** , **æмæ** **нуазы** .
 кæй цы куыд афтæ кæн -ы æмæ нуаз -ы
 who.GEN what how so do PRS.3SG and drink PRS.3SG

Because everyone has a bottle of vodka beside him and everyone takes as much vodka as he wants.

34.7 **Хистæрмæ** **ничи** **хъусы** .
 хистæр -мæ ничи хъус -ы
 elder ALL nobody listen PRS.3SG

No one listens to the head.

34.8 **Хистæр хъуамæ ... Цалынмæ-иу хистæр уæлейы сидт рауагъта**
хистæр хъуамæ цалынмæ =иу хистæр уæле -йы сидт ра- уагът -а
elder must until =ITER elder above GEN toast PV let.go PST.TR.3SG

, **сидт рауагъта** , **æмæ-иу разрешени ... бар**
сидт ра- уагът -а æмæ =иу разрешени бар
toast PV let.go PST.TR.3SG and =ITER permission permission

радта хистæр ... йед рауадзынмæ , сидт
рад -т -а хистæр йед ра- уадз -ын -мæ сидт
give.PFV TR PST.TR.3SG elder HES PV produce INF ALL toast

The head has to... Untill the head of the table say a toast and allow to... say the toast.

34.9 **Æмæ-иу уæд уырдыг læууæг йæ цуры чайныккимæ**
æмæ =иу уæд уырдыг læуу -æг йæ= цур -ы чайныкк -имæ
and =ITER then verticality stand PTCP.PRS POSS.3SG= near GEN pot COMIT

лæууы , æмæ рауагъта алкæмæндæр йæ
лæуу -ы æмæ ра- уагът -а алкæмæн -дæр йæ=
stand PRS.3SG and PV leave PST.TR.3SG everyone.DAT INDEF POSS.3SG=

нуазæнмæ
нуаз -æн -мæ
drink INF2 ALL

In the past, a young man serving the guests used to stand with a pot and served the drink.

34.10 **Æмæ-иу куы ракуывта хистæр , уæд-иу гъе уый**
æмæ =иу куы ра- куывт -а хистæр уæд =иу гъе уый
and =ITER when PV pray PST.TR.3SG elder then =ITER well DemDist.GEN

сидтыл аммен загътой æмæ-иу фæйна банызтой
сидт -ыл аммен загът -ой æмæ =иу фæйна ба- нызт -ой
toast SUPER amen say PST.TR.3PL and =ITER by, per PV drink PST.TR.3PL

When the head said the toast, they said "amen" and drank one shot.

34.11 **Стæй та-иу бавнæлдтой къæбæрма , хæрынмæ**
стæй =та =иу ба- внæлд -т -ой къæбæр -мæ хæр -ын -мæ
then =CONTR =ITER PV begin TR PST.TR.3PL piece ALL eat INF ALL

раныхæстæ-иу кодтой
код -т -ой
do TR PST.TR.3PL

Then they began to eat and they talked.

34.12 **Æмæ та-иу уæд уый фæстæ , хистæр бар куы**
æмæ =та =иу уæд уый фæстæ хистæр бар куы
and =CONTR =ITER then DemDist.GEN after elder permission when

радта , **мәнаә** **гье** **уыцы** **дзуары** **номыл** **сидт**
рад -т -а мәнаә гье уыцы дзуар -ы ном -ыл сидт
give.PFV TR PST.TR.3SG there,that.is well that sanctuary GEN name SUPER toast
DISC

рауадзәм , **зәггыгә** , **уәд** **та-иу** **рауагътой**
ра- уадз -әм зәгъ -гә уәд =та =иу ра- уагът -ой
PV produce IMP.1PL say CONV then =CONTR =ITER PV leave PST.TR.3PL

After that, with the heads assent: "let's say a toast to this sant" they took another shot.

34.13 **Æмә** **уәлдай** **нызт** **нич** **кодта**
әмә уәлдай нызт ничи код -т -а
and special drink.PART.PST nobody do TR PST.TR.3SG
persuade

And no one drank extras.

34.14 **Мә** **фыд-иу** **хуынды** **ацыди** , **чындзхәссәг**
мә= хуынд -ы а- цыд -и чындз хәсс -әг
POSS.1SG= food GEN PV go PST.INTR.3SG bride carry PTCP.PRS
best man

дәр-иу **ацыди** , **әмә-иу** **нәхимә** **куы**
=дәр =иу а- цыд -и әмә =иу нә= химә куы
=PTCL =ITER PV go PST.INTR.3SG and =ITER POSS.1PL= REFL.ALL when

рцыд , **уәд-иу** **хәргә** **кодта**
р- цыд -*0 уәд =иу хәр -гә код -т -а
PV go PST.INTR.3SG then =ITER eat CONV do TR PST.TR.3SG
persuade

My father used to come from a feast, he used to be the best man (at the weddings) and when he used to come back, he took some food.

34.15 **Æмә-иу** **ын** **мә** **мад** **афтә** : « **Йарәбын** ,
әмә =иу =ын мә= мад афтә Йарәбын
and =ITER =3SG.ENCL.DAT POSS.1SG= mother so oh my God!

хуынды **куы** **уыдтә** , **уәд** **цәуыннә** **бахордтай** ?».
хуынд -ы куы уыд -тә уәд цәуыннә ба- хорд -т -ай
food GEN if be PST.INTR.2SG then why.not PV eat TR PST.TR.2SG

And our mather used to say him: Oh my God, you were invited, why didn't you took some food there?

34.16 **Æмә** , **дам** , **хуынды** **уыдтән** , **әмә** , **дам** , **уым**
әмә =дам хуынд -ы уыд -тән әмә =дам уым
and =CIT food GEN be PST.INTR.1SG and =CIT DemDist.IN

мә **ахсән** **райхәлдтаин** , **әмә** , **дам** , **ләбургә**
мә= ахсән рай- хәлд -т -аин әмә =дам ләбур -гә
POSS.1SG= stomach PV break TR CNTRF.1SG and =CIT snatch CONV

кодтаин !
код -т -аин
do TR CNTRF.1SG

He said: Yes, I was invited, should I destroy my stomach and took everything?

34.17 **Алы сидтæн дæр , дам , комдзаг ыскæн , æмæ**
 алы сидт -æн =дæр =дам ком дзаг ыс- кæн -*0 æмæ
 every toast DAT =PTCL =CIT mouth full PV do IMP.2SG and

та ныхæстæ кæныс , стæй та сидт куы
 =та ныхæс -т -æ кæн -ыс стæй =та сидт куы
 =CONTR word PL NOM do PRS.2SG then =CONTR toast when

рацæуа , уæд ...
 ра- цæу -а уæд
 PV go SBJV.3SG then

You have to bite something after every toast and you talk, then after another toast...

34.18 **Стæй æмæ уæлдай ничи нызта**
 стæй æмæ уæлдай ничи нызт -а
 then and special nobody drink PST.TR.3SG

No one drank extras

34.19 **Стæй-иу афтæ уыди фынгы æгъдау : мæнæ**
 стæй =иу афтæ уыд -и фынг -ы æгъдау мæнæ
 then =ITER so be PST.INTR.3SG table GEN custom there,that.is
 DISC

кæйдæр сыстын хъæуы , кæдæмдæр æй
 кæй -дæр сы- ст -ын хъæу -ы кæдæм -дæр =æй
 who.GEN INDEF PV stand.up INF be.necessary PRS.3SG where INDEF =3SG.ENCL.GEN

ауайын хъæуы цæйдæр ... йæхи
 а- уай -ын хъæу -ы цæй =дæр йæ= хи
 PV jump INF be.necessary PRS.3SG what.GEN =PTCL POSS.3SG= REFL.GEN

хъуыдыйы , цалынмæ хистæрæй разрешени райстанд , хатыр
 хъуыды -йы цалынмæ хистæр -æй разрешени ра- йст -айд хатыр
 thought GEN until elder ABL permission PV take CNTRF.3SG pardon

ракуырдаид , уæдмæ йын систæн нæ
 ра- куыр -т -айд уæдмæ =йын сы- ст -æн нæ
 PV ask TR CNTRF.3SG until.then =3SG.ENCL.DAT PV stand.up INF2 NEG

уыди
 уыд -и
 be PST.INTR.3SG

There was this kind of feast's custom: if someone needs to stand and to go out for some reason... for his own business he is not allowed to go till he asks the permission from the head and makes an apology.

34.20 **Сусæгæй-иу куы ацыд , уæд-иу куы**
 куы а- цыд -*0 уæд =иу куы
 if PV go PST.INTR.3SG then =ITER when

рбацыд	,	уæд-иу	æй	фештæраф
р- ба- цыд -*0		уæд =иу	=æй	фе- штæраф
PV PV go PST.INTR.3SG		then =ITER	=3SG.ENCL.GEN	PV fine

кодтой
код -т -ой
do TR PST.TR.3PL

If he went out on the quiet when he came back he was fined.

34.21	Æмæ-иу	ын	уæлдай	нуазæн	банызтой	,	æмæ
	æмæ =иу	=ын	уæлдай	нуаз -æн	ба- нызт -ой		æмæ
	and =ITER	=3SG.ENCL.DAT	special	drink INF2	PV drink PST.TR.3PL		and
				glass			

уый	уыди	тынг æгад	,	уæлдай	нуазæн	дын
уый	уыд -и	тынг æгад		уæлдай	нуаз -æн	=дын
DemDist.NOM	be PST.INTR.3SG	very disgrace		special	drink INF2	=2SG.ENCL.DAT
					glass	

куы бануазын	кæной	де	,	гъдауы	тыххæй	,	уæд
куы ба- нуаз -ын	кæн -ой	де=		гъдау -ы	тыххæй		уæд
if PV drink INF	do SBJV.3PL	POSS.2SG=		behaviour GEN	for		then

They gave you an extra drink, it was a big shame if they gave you an extra drink for your bad behaviour.

34.22	Æмæ-иу	гъе	уæд	,	цæуын	хъæуы	,	зæгъгæ
	æмæ =иу	гъе	уæд		цæу -ын	хъæу -ы		зæгъ -гæ
	and =ITER	well	then		go INF	be.necessary PRS.3SG		say CONV

уæд-иу	сыстад	æмæ-иу	хатыр	ракуырда
уæд =иу	сы- стад -*0	æмæ =иу	хатыр	ра- куырда -т -а
then =ITER	PV stand.up PST.INTR.3SG	and =ITER	pardon	PV ask TR PST.TR.3SG

фынгæй	,	адæмæй	,	хистæрæй	,	гъе	уырдаæм	мæ
фынг -æй		адæм -æй		хистæр -æй		гъе	уырдаæм	=мæ
table ABL		people ABL		elder ABL		well there		=1SG.ENCL.GEN

ауайын	хъæуы	,	зæгъгæ
а- уай -ын	хъæу -ы		зæгъ -гæ
PV jump INF	be.necessary PRS.3SG		say CONV

If someone wanted to go out, he stood up and asked an apology from the guest and the head and said, I need to go somewhere.

34.23	Æмæ-иу	ауад	,	æмæ-иу	фæстæмæ
	æмæ =иу	а- уад -*0		æмæ =иу	фæстæмæ
	and =ITER	PV jump PST.INTR.3SG		and =ITER	back

æрбацыди	æмæ-иу	æрбадти
æрба- цыд -и	æмæ =иу	æр- бадт -и
PV go PST.INTR.3SG	and =ITER	PV sit PST.INTR.3SG

He went out and came back, and sit down.

34.24 **Нæ ракуырда** , **уæд та-иу** **æй** **штъраф**
 нæ ра- куырда -т -а уæд =та =иу =æй штъраф
 NEG PV ask TR PST.TR.3SG then =CONTR =ITER =3SG.ENCL.GEN fine

кодтой

код -т -ой
 do TR PST.TR.3PL

If he didn't ask for permission, he was fined.

34.25 **Æмæ уыди** **уырдыглæуджытæ**
 æмæ уыд -и уырдыг лæу -дж -ыт -æ
 and be PST.INTR.3SG verticality stand PTCP.PRS PL NOM

There were young men serving the guests.

34.26 **Йер уый тынг хъыгдары** , **уыцы**
 йер уый тынг хъыгдар -ы уыцы
 now DemDist.NOM very disturb PRS.3SG that

уырдыглæуджытæ **кæй не сты** , **æмæ фынгæй чи**
 уырдыг лæу -дж -ыт -æ кæй не сты æмæ фынг -æй чи
 verticality stand PTCP.PRS PL NOM COMP NEG be.PRS.3PL and table ABL who

куыд ...

куыд
 how

Now it is inconvenient without young men serving the guest and during the feast it is...

35.1 **Иу хатт мæнæ ам бадынц** , **нæ** , **æмæ хистæр**
 иу хатт мæнæ ам бад -ынц нæ æмæ хистæр
 one time there,that.is DemProx.IN sit PRS.3PL PTCL and elder
 DISC here

уæлæ Докко бадти
 уæлæ Докко бадт -и
 there above Dokko sit PST.INTR.3SG

Once guest were here and Dokko was the head.

35.2 **Кæмæй сты** , **кæ** ?
 кæмæй сты кæ
 who.ABL be.PRS.3PL do.IMP.2SG

35.3 **Докко** , **Толпартаей Докко** , **зæгъгæ** , **зæронд лæг**
 Докко Толпартаей Докко зæгъ -гæ зæронд лæг
 Dokko Tolparov Dokko say CONV old man

Dokko, Tolparov Dokko, an old man.

35.4 Гъе уый зыбыты иунæгæй баззад уæле бадгæ
 гъе уый зыбыты иунæг -æй ба- ззад -*0 уæле бад -гæ
 well DemDist.NOM absolutely single ABL PV stay PST.INTR.3SG above sit CONV

He stayed alone at the head of the table

35.5 Æмæ ма ме фсымæр , куы зонут æй ,
 æмæ =ма ме= фсымæр куы зон -ут =æй
 and =yet POSS.1SG= brother EMPH know PRS.2PL =3SG.ENCL.GEN

арахъ уарзта , нæ , фæлæ уый ма ирон æгъдау
 арахъ уарзт -а нæ фæлæ уый =ма ирон æгъдау
 moonshine love PST.TR.3SG PTCL but DemDist.NOM =yet Ossetic custom

зыдта , мæ фыд тынг йед уыди ... строгий ,
 зыд -т -а мæ= фыд тынг йед уыд -и строгий
 know TR PST.TR.3SG POSS.1SG= father very HES be PST.INTR.3SG strict
 strict

æмæ ма гъе уый йæ фарсмæ бады .
 æмæ =ма гъе уый йæ= фарс -мæ бад -ы
 and =yet well DemDist.NOM POSS.3SG= besides ALL sit PRS.3SG

My brother liked alcohol, you know, but he knew Ossetic customs, my father was very... strict and he stayed to sit next to him.

35.6 Æмæ йын афтæ зæгъын , адæм иууылдæр
 æмæ =йын афтæ зæгъ -ын адæм иууылдæр
 and =3SG.ENCL.DAT so say PRS.1SG people all

сыстадысты , ды та ма цæмæ бадыс ?
 сы- стад -ысты ды =та =ма цæмæ бад -ыс
 PV stand.up PST.INTR.3PL you.SG =CONTR =yet what.ALL sit PRS.2SG

And I say him: all the guests stood up, why are you still sitting?

35.7 Æмæ , дам куыд , хистæр бады , æмæ , дам , æй
 æмæ =дам куыд хистæр бад -ы æмæ =дам =æй
 and =CIT how elder sit PRS.3SG and =CIT =3SG.ENCL.GEN

куыд ныуадзон иунæгæй .
 куыд ны- уадз -он иунæг -æй
 how PV leave SBJV.1SG single ABL

He said: the head is sitting and how can I leave him alone.

35.8 Йер цы фесты уымæй дæлæмæ ?
 йер цы фе- сты уым -æй дæлæ -мæ
 now what PV be.PRS.3PL DemDist ABL down.there ALL

What has happened to the guests sitting below?

35.9 **Чи куыд æфсæсти** , **йæхи** **бар**
 чи куыд æфсæст -и йæ= хи бар
 who how be full PST.INTR.3SG POSS.3SG= REFL.GEN permission

æй **уадз** , **æмæ нуазы** , **æмæ**
 =æй уадз -*0 æмæ нуаз -ы æмæ
 =3SG.ENCL.GEN permit IMP.2SG and drink PRS.3SG and

бафсæст , **æмæ сыстад** , **мæ хистæр**
 ба- фсæст -*0 æмæ сы- стад -*0 мæ хистæр
 PV be full PST.INTR.3SG and PV stand.up PST.INTR.3SG and elder

уæлейы баззад бадгæ .
 уæле -йы ба- ззад -*0 бад -гæ
 above GEN PV stay PST.INTR.3SG sit CONV

If you let everyone eat in the way he wants, he eats, becomes full, goes out from the table and the head stays alone.

35.10 **Гъе уый хорздзинад у** ?
 гъе уый хорз -дзинад у
 well DemDist.NOM good AN be.PRS.3SG

Is it good?

35.11 **Ирон адæммæ уый никуы уыди** .
 ирон адæм -мæ уый никуы уыд -и
 Ossetic people ALL DemDist.NOM never be PST.INTR.3SG

Ossetians never had this kind of things.

35.12 **Æмæ ахæм æгъдæуттæ нал кæнынц ирон адæм** , **фынгыл**
 æмæ ахæм æгъдæу -ттæ нал кæн -ынц ирон адæм фынг -ыл
 and such custom PL no.longer do PRS.3PL Ossetic people table SUPER

дæр æгъдау нал и .
 =дæр æгъдау нал и
 =PTCL custom no.longer EXST

Such customs are not followed by Ossetians any more, and there is no order during the feast.

35.13 **Хъуамæ уырдыг лæуджытæ лæууа** , **æмæ бар**
 хъуамæ уырдыг лæу -дж -ыт -æ лæуу -а æмæ бар
 must verticality stand PTCP.PRS PL NOM stand SBJV.3SG and permission

куы радты хистæр , **уæд-иу рауагъта** .
 куы рад -т -ы хистæр уæд =иу ра- уагът -а
 when give.PFV TR PRS.3SG elder then =ITER PV let.go PST.TR.3SG

Young men must stand and serve and when the head allowed they gave alcohol (to the guests).

35.14 **Æмæ-иу** **мæ** **фыд** **афтæ** **загъта** , **фондз** **сидты** ,
 æмæ =иу мæ= фыд афтæ загът -а фондз сидт -ы
 and =ITER POSS.1SG= father so say PST.TR.3SG five toast GEN

дам ... **зианы** **номыл-иу** **куы** **уыдысты** , **уæд** , **дам-иу** **фондз**
 =дам зиан -ы куы уыд -ысты уæд =дам =иу фондз
 =CIT dead GEN when be PST.INTR.3PL then =CIT =ITER five

сидты **бакодтам** , **уымæй** **уæлдай** **дæ** **дзыхмæ**
 сидт -ы ба- код -т -ам уым -æй уæлдай дæ= дзых -мæ
 toast GEN PV do TR PST.TR.1PL DemDist ABL special POSS.2SG= mouth ALL

нозт **мауал** **схæсс** .
 нозт мауал с- хæсс -*0
 drink no.more PV carry IMP.2SG

My father used to say like this: five toasts... if they were at the funeral we said five toasts and don't take more alcohol in your mouth.

35.15 **Æмæ-иу** **сыстад** , **æмæ-иу** **нормальныйæ**
 æмæ =иу сы- стад -*0 æмæ =иу нормальны -йæ
 and =ITER PV stand.up PST.INTR.3SG and =ITER normal ABL

наэхимæ **æрцыди** .
 нæ= химæ æр- цыд -и
 POSS.1PL= REFL.ALL PV go PST.INTR.3SG

He stood up and came home sober.

35.16 **Æнæуый та** , **мæнæ** **чындзæхсæвтæ** **йедтæ** ,
 æнæуый =та мæнæ чындз æхсæв -т -æ йед -т -æ
 usual =CONTR there,that.is bride night PL NOM HES PL NOM
 DISC wedding

уæд-иу **авд** **сидты** **кæнынц** , **æмæ-иу**
 уæд =иу авд сидт -ы кæн -ынц æмæ =иу
 then =ITER seven toast GEN do PRS.3PL and =ITER

Usually during the wedding etc. they say seven toasts and...

35.17 **Уæддæр-иу** **наэхимæ** **нормальный**
 уæддæр =иу нæ= химæ нормальный
 still =ITER POSS.1PL= REFL.ALL normal

Nevertheless they came home sober...

35.18 **Фæлæ-иу** **алыхатт** **дæр** **наэхимæ** **хæргæ**
 фæлæ =иу алы хатт =дæр нæ= химæ хæр -гæ
 but =ITER every time =PTCL POSS.1PL= REFL.ALL eat CONV

бакодта , **уымæн** **æмæ** **худинаг** **уыди** **уæд**
 ба- код -т -а уым -æн æмæ худинаг уыд -и уæд
 PV do TR PST.TR.3SG DemDist DAT and shame be PST.INTR.3SG then

искайы		фынгмæ	...
искай	-ы	фынг	-мæ
somebody's	GEN	table	ALL

Every time he ate at home because it was a shame (to eat) during the feast...

35.19	Ныр	афтæ	дæр	о	,	дæхи		раз	чи	и	,
	ныр	афтæ	=дæр	о		дæ=	хи	раз	чи	и	
	now	so	=PTCL	yes		POSS.2SG=	REFL.GEN	front	who	EXST	

уыдон	куы	фæуой	,	уæд	уæртæ	уырдаем	дæр
уыдон	куы	фæ- уой		уæд	уæртæ	уырдаем	=дæр
DemDist.PL.GEN	if	PV be.SBJV.3PL		then	there	there	=PTCL
		be finished					

бавнал	,	уыдæттæ	худинаг	уыдысты	.
ба- внал	-*0	уыдæ	-ттæ	худинаг	уыд -ысты
PV touch IMP.2SG		DemDist.PL	PL	shame	be PST.INTR.3PL

And now, if something near you gets finished, you reach out for it (to another side of the table), in the past it was a shame.

35.20	Гъе	уыцы	уырдыглауджытæ		йедтæ		кай	нал
	гъе	уыцы	уырдыг	лæу -дж	-ыт -æ	йед -т -æ	кай	нал
	well	that	verticality	stand	PTCP.PRS PL	NOM	HES PL	NOM COMP no.longer

и	,	гъе	уый	,	уый	,	уый	тынг	æвзæр
и		гъе	уый		уый		уый	тынг	æвзæр
EXST		well	DemDist.NOM		DemDist.NOM		DemDist.NOM	very	bad

у
у
be.PRS.3SG

It is very bad that there are no more young men serving the guests.

35.21	Уымæй	æгъдау	хæлгæ	каены	.
	уым	-æй	æгъдау	хæл -гæ	каен -ы
	DemDist	ABL	custom	collapse CONV	do PRS.3SG

It breaks the customs

35.22	Нал	и	,	æмæ	фынгыл	дæр	æгъдау	нал	и	.
	нал	и		æмæ	фынг -ыл	=дæр	æгъдау	нал	и	
	no.longer	EXST		and	table SUPER	=PTCL	custom	no.longer	EXST	

They are no longer there and the customs are not there.

36.1	Стæй	ма	уын	иу	радзурдзынæн	.
	стæй	=ма	=уын	иу	ра- дзур -дзынæн	
	then	=yet	=2PL.ENCL.DAT	one	PV talk FUT.1SG	

I will also tell you something.

36.2 **Мæнæ** **йер** **тæккæ** , **мæнæ** **ам** **зиан** **куы** **вæййы** ,
 мæнæ йер тæккæ мæнæ ам зиан куы вæйй -ы
 there,that.is now exactly there,that.is DemProx.IN dead if happen PRS.3SG
 DISC here

цин **куы** **вæййы** , **уæд** **устытæ** **куыд** **рабадынц** ,
 цин куы вæйй -ы уæд усты -т -æ куыд ра- бад -ынц
 happiness if happen PRS.3SG then woman PL NOM how PV sit PRS.3PL

раздæр **афтæ** **никуы** **уыди** .
 раздæр афтæ нikuы уыд -и
 earlier so never be PST.INTR.3SG

Now, if there is a funeral or a feast the women sit down to table, in the past they didn't do it.

36.3 **Устытæ** **хъуамæ** **уым** **ма** **уой** .
 усты -т -æ хъуамæ уым ма уой
 woman PL NOM must DemDist.IN NEG be.SBJV.3PL

There shouldn't be women there.

36.4 **Амарди** , **зиан** , **бавæрдтой** **йæ** ,
 а- мард -и зиан ба- вæрд -т -ой =йæ
 PV die PST.INTR.3SG dead PV bury TR PST.TR.3PL =3SG.ENCL.GEN

æрцæуæг **адæм** **чи** **сты** , **хъæутæй-иу** **чи** ,
 æр- цæу -æг адæм чи сты чи
 PV go PTCP.PRS people who be.PRS.3PL who

рцыд , **уыдон-иу** **æрбадын** **кодтой** ,
 р- цыд -*0 уыдон - =иу æр- бад -ын код -т -ой
 PV go PST.INTR.3SG DemDist.PL.GEN =ITER PV sit INF do TR PST.TR.3PL

нæхи **хъæуы** **устытæй-иу** **равзæрстой** **хистæр** **иу** ,
 нæ= хи хъæу -ы ра- взæрст -ой хистæр =иу
 POSS.1PL= REFL.GEN village GEN PV choose PST.TR.3PL elder =ITER

æмæ-иу **хистæр** , **устытæн** **хистæрæй** **æрбадти** .
 æмæ =иу хистæр усты -т -æн хистæр -æй æр- бадт -и
 and =ITER elder woman PL DAT elder ABL PV sit PST.INTR.3SG

Somebody died, funeral, they buried him, those who came from another village were given a (separate) table, a woman from our village was chosen as a head and she sit down to their table.

36.5 **Лæгтæ** **та-иу** **бадтысты** , **æрбадтысты** ,
 лæг -т -æ =та =иу бадт -ысты æр- бадт -ысты
 man PL NOM =CONTR =ITER sit PST.INTR.3PL PV sit PST.INTR.3PL

фæлæ **устытæ** ... **æртæккæ** **та** **мах** **æнхъæлмæ**
 фæлæ усты -т -æ æртæккæ =та мах æнхъæл -мæ
 but woman PL NOM now =CONTR we.NOM hope ALL

фæкæсæм , **кæд нæ** **бакæндзысты** **сарама** .
 фæ- кæс -æм кæд =нæ ба- кæн -дзысты сара -мæ
 PV look SBJV.1PL when =1PL.ENCL.GEN PV do FUT.3PL shed ALL

Men were sitting but women... and now we wait when they take us to the shed.

36.6 **Æмæ-иу** , **æмæ-иу** **уыди** **нæхи** ...
 æмæ =иу æмæ =иу уыд -и нæ= хи
 and =ITER and =ITER be PST.INTR.3SG POSS.1PL= REFL.GEN

There was our...

36.7 **Мæ мæнæ** **мæ** **мадыл** **девяносто** **шесть лет** , **ардæм куы**
 мæ мæнæ мæ= мад -ыл девяносто шесть лет ардæм куы
 and there,that.is POSS.1SG= mother SUPER ninety sixty years here when
 DISC

‘ **рбалыгъдтæн** , **уæд** .
 рба- лыгъд -тæн уæд
 PV move PST.INTR.1SG then

My grandma was ninety six year old when I moved here.

36.8 **Уый** , **уый** ... **хистæрæн-иу æй** **арæх**
 уый уый =æй арæх
 DemDist.NOM DemDist.NOM =3SG.ENCL.GEN frequent

баурæдтой , **фæлæ уый** **æнæуый уæлдай цыд** **никуы**
 ба- урæд -т -ой фæлæ уый æнæуый уæлдай цыд нikuы
 PV stop TR PST.TR.3PL but DemDist.NOM usual special go.PART.PST never

бакодта .

ба- код -т -а
 PV do TR PST.TR.3SG

She, she... she was frequently chosen as a head but she tried to escape this.

36.9 **Йер мæнæ** **циндзинады** **дæр гъе афтæ** .
 йер мæнæ цин -дзинад -ы =дæр гъе афтæ
 now there,that.is happiness AN INESS =PTCL well so
 DISC

And also during the holidays.

36.10 **Циндзинады** **дæр** , **нæ** **хæдзарæй-иу цы** **лæвар кæнын**
 цин -дзинад -ы =дæр нæ= цы лæвар кæн -ын
 happiness AN INESS =PTCL POSS.1PL= what present do INF

хъуыд , **уый-иу** **бахаста** , **æмæ-иу**
 хъуыд -*0 уый =иу ба- хаст -а æмæ =иу
 be.necessary PST.INTR.3SG DemDist.GEN =ITER PV carry PST.TR.3SG and =ITER

фæстæмæ нæхимæ **æрбацыди** .
 фæстæмæ нæ= химæ æрба- цыд -и
 back POSS.1PL= REFL.ALL PV go PST.INTR.3SG

During the holidays, she took to the place our presents and came back home.

36.11 **Йер кæд-иу уазæг устытæ** , **йер-иу устытæ**
 йер кæд =иу уазæг усты -т -æ Йер - =иу усты -т -æ
 now when =ITER guest woman PL NOM now =ITER woman PL NOM

рабадтысты , **афтæ уазæг тедтæ** , **уæд-иу**
 ра- бадт -ысты афтæ уазæг тед -т -æ уæд =иу
 PV sit PST.INTR.3PL so guest and so on PL NOM then =ITER

æй хистæрæн акодтой , **æмæ-иу хистæрæн**
 =æй хистæр -æн а- код -т -ой æмæ =иу хистæр -æн
 =3SG.ENCL.GEN elder DAT PV do TR PST.TR.3PL and =ITER elder DAT

бадти
 бадт -и
 sit PST.INTR.3SG

And if the guests came, women-guests and others, they chose her to be the head and she sat down at the head of the table.

36.12 **Æндæр мæнæ мах куыд бацауæм** , **лæгтæ уыцы**
 æндæр мæнæ мах куыд ба- цау -æм лæг -т -æ уыцы
 other there,that.is we.NOM how PV go PRS.1PL man PL NOM that
 DISC

рядыл бадынц , **мах та ацы рядыл** , **кæрæдзийы**
 ряд -ыл бад -ынц мах =та ацы ряд -ыл кæрæдзи -йы
 line SUPER sit PRS.3PL we.NOM =CONTR DemProx line SUPER RCP GEN

ныхас ...
 ныхас
 word

We come in and (see) men sit down to that table and we sit down to this table and talks of each other...

36.13 **Уыдон ныхас кæнынц** , **нæлгоймаг ныхас куы кæна** ,
 уыдон ныхас кæн -ынц нæлгоймаг ныхас куы кæн -а
 DemDist.PL.NOM word do PRS.3PL man word if do SBJV.3SG

уæд сылгоймаг хъуамæ гыццыл сабырдæр уа , **кæрæдзийы ныхас**
 уæд сылгоймаг хъуамæ гыццыл сабыр -дæр уа кæрæдзи -йы ныхас
 then woman must small quiet COMPAR be.SBJV.3SG RCP GEN word

куыд æмбарой , **афтæ**
 куыд æмбар -ой афтæ
 in.order.that understand SBJV.3PL so

They talk, when a man is talking a women must to speak quiet and let them understand each other.

36.14 **Махмæ та** , **ам та ахæм æгъдау нал и**
 махмæ =та ам =та ахæм æгъдау нал и
 we.ALL =CONTR DemProx.IN =CONTR such custom no.longer EXST
 here

Here we don't have such tradition.

36.15 **Æз мæнæ хъæуæй куы слыгъдтæн , уæдæй нырмæ**
 Æз мæнæ хъæу -æй куы с- лыгъд -тæн уæд -æй ныр -мæ
 I there,that.is village ABL when PV move PST.INTR.1SG then ABL now ALL
 DISC

йæ нал фæдтон уыцы æгъдау .
 =йæ нал фæд -т -он уыцы æгъдау
 =3SG.ENCL.GEN no.longer PV+see TR PST.TR.1SG that custom

Since I moved from the village I haven't seen this custom.

36.16 **Гъе уыцы æгъдæуттæ уыдысты .**
 гъе уыцы æгъдæу -ттæ уыд -ысты
 well that custom PL be PST.INTR.3PL

There were this kind of traditions

37.1 **Кочиева Манана : Уже двадцать первый век у .**
 Кочиева Манана двадцать первый век у
 Kochieva Manana twenty first century be.PRS.3SG

Kochieva Manana: It is twenty first century now.

37.2 **Двадцать первый век .**
 двадцать первый век
 twenty first century

38.1 **Караева Зоя : Æмæ нæй мын æй уый**
 Караева Зоя Æмæ нæй =мын =æй уый
 Karaeva Zoja and EXST.NEG =1SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.GEN DemDist.GEN

зæгъæн , æртæккæ дæ ныхасæн æз ответ раттин , фæлæ
 зæгъ -æн æртæккæ дæ= ныхас -æн æз ответ ратт -ин фæлæ
 say INF2 now POSS.2SG= word DAT I answer give.PFV OPT.1SG but

мын уый зæгъæн нæй .
 =мын уый зæгъ -æн нæй
 =1SG.ENCL.DAT DemDist.GEN say INF2 EXST.NEG

Karaeva Zoja: I can't tell you that, else I would answer to your talks, but I can't tell that.

38.2 **Æртæккæ ахæм век и , æз æгъдæуттæ ...**
 æртæккæ ахæм век и æз æгъдæу -ттæ
 now such century EXST I custom PL

Now it is this kind of time, traditions I...

39.1 **Кто-то : Æмæ мæнæ æгъдæуттæ куыд вæййы , уый**
 кто-то Æмæ мæнæ æгъдæу -ттæ куыд вæйй -ы уый
 Someone and there,that.is custom PL how happen PRS.3SG DemDist.GEN
 DISC

дæр ма сын зæгъ
 =дæр =ма =сын зæгъ -*0
 =PTCL =yet =3PL.ENCL.DAT say IMP.2SG

Someone: Tell them also, how the customs are carried out.

39.2 **Фынгыл** , **зианы** **фынгыл** **фыццаг** **æртæ** **чырийы** **цæмæн**
 фынг -ыл зиан -ы фынг -ыл фыццаг æртæ чыри -йы цæмæн
 table SUPER misfortune INESS table SUPER first three cake GEN why

сæвæрынц , **цы** **означат** **кæны** , **гъе** **уый** , **уыдæттæ**
 с- æвæр -ынц цы означат кæн -ы , гъе уый , уыдæ -ттæ
 PV put PRS.3PL what mean do PRS.3SG well DemDist DemDist.PL PL

йедтæ
 йед -т -æ
 HES PL NOM

On the table, during the funeral feast why do they put three cakes first, what does it mean and other things.

40.1 **Караева Зоя** : **Раздæр** **фынгыл** **æртæ** **чырийы** **уымæн**
 Караева Зоя раздæр фынг -ыл æртæ чыри -йы уым -æн
 Karaeva Zoja in.the.beginning table SUPER three cake GEN DemDist DAT

сæвæрынц , **æмæ** **зианæн** **дæр** , **æмæ** **цинæн** **дæр**
 с- æвæр -ынц æмæ зиан -æн =дæр , æмæ цин -æн =дæр
 PV put PRS.3PL and dead DAT =PTCL and happiness DAT =PTCL

æппæты **фыццаг** **хуыссæйы** **сæрæй** **хъуамæ** **кувынмæ** **æртæ** **чырийы**
 æппæт -ы фыццаг сæр -æй хъуамæ кув -ын -мæ æртæ чыри -йы
 all GEN first head ABL must pray INF ALL three cake GEN

скæнай **æмæ** **бинонты** **бафæдзæхсай** , **скувай** ,
 с- кæн -ай æмæ бинон -т -ы ба- фæдзæхс -ай , с- кув -ай
 PV do SBJV.2SG and family PL GEN PV charge SBJV.2SG PV pray SBJV.2SG

амæй **фæстæмæ** **уыл** **зиан** **куыд** **никуы** **æрцауа**
 ам -æй фæстæмæ =уыл зиан куыд никуы æр- цау -а
 DemProx ABL back =2PL.ENCL.SUPER dead in.order.that never PV go SBJV.3SG

, - **афтæ** **ракув**
 афтæ ра- кув -*0
 so PV pray IMP.2SG

Karaeva Zoja: Because first of all they table three cakes, both at the funeral and at the feasts first you have to make three cakes and entrust a family, you have to pray, pray in this way: from now on let this family live without funeral.

40.2 **Æмæ** **æртæ** **чырийы** **та** **раздæр** **уымæн**
 æмæ æртæ чыри -йы =та раздæр уым -æн
 and three cake GEN =CONTR earlier DemDist DAT

That is why first three cakes (are served).

40.3 **Зианы фынгыл дæр** ...
 зиан -ы фынг -ыл =дæр
 dead GEN table SUPER =PTCL

At the funeral feast...

41 **Кто-то : Æмæ дзы стæй иу чьири райсынц** .
 кто-то Æмæ =дзы стæй иу чьири ра- йс -ынц
 Someone and =3PL.ENCL.ABL then one cake PV take PRS.3PL

Someone: And then they take away one cake.

42.1 **Караева Зоя : Æмæ дзы иу сисынц , кувæттаг** ,
 Караева Зоя Æмæ =дзы иу с- ис -ынц кув -æттаг
 Karaeva Zoja and =3PL.ENCL.ABL one PV take PRS.3PL pray DEST

иннæтæ ...
 иннæ -т -æ
 other PL NOM

Karaeva Zoja: They take away one, ritual cake, others...

42.2 **Йер зиан дæр афтæ , зианы дæр , зианы афтæ** .
 йер зиан =дæр афтæ зиан -ы =дæр зиан -ы афтæ
 now dead =PTCL so dead INESS =PTCL dead INESS so

At the funeral it is the same.

42.3 **Куывды дæр афтæ у : æртæ чьирийы уæлейы**
 куывд -ы =дæр афтæ у æртæ чьири -йы уæле -йы
 holiday INESS =PTCL so be.PRS.3SG three cake GEN above GEN

уымæн æрæвæрынц , æмæ фынг ... раздæр скувын
 уым -æн æр- æвæр -ынц æмæ фынг раздæр с- кув -ын
 DemDist DAT PV put PRS.3PL and food in.the.beginning PV pray INF

хъæуы , хор , цы хор , цы фæллой скæнынц ,
 хъæу -ы хор цы хор цы фæллой с- кæн -ынц
 be.necessary PRS.3SG grain what grain what work PV do PRS.3PL

уыдон скувын хъæуы .
 уыдон с- кув -ын хъæу -ы
 DemDist.PL.GEN PV pray INF be.necessary PRS.3SG

It is the same at the feast: three cakes are served because the feast... first you have to pray for the grain, the grain, the food which was cooked, you have to pray for it.

43.1 **Нора : Уый сæм раст нæу уæдæ** .
 Нора уый =сæм раст нæ у уæдæ
 Nora DemDist.NOM =3PL.ENCL.ALL true NEG be.PRS.3SG so

Nora: This is not right (in their tradition).

43.2 **Æртæ чъири хъуамæ сисай æмæ дзы æрæвæрай**
 æртæ чъири хъуамæ с- ис -ай æмæ =дзы æр- æвæр -ай
 three cake must PV take SBJV.2SG and =3PL.ENCL.ABL PV put SBJV.2SG

дыууæ чъирийы , æмæ зæгъай рухс .
 дыууæ чъири -йы æмæ зæгъ -ай рухс
 two cake GEN and say SBJV.2SG light

You have to take away three cakes and put two cakes and say rukhs ("light")

43.3 **Куы сæ скувай , æмæ стæй рухс кæныс –**
 куы =сæ с- кув -ай æмæ стæй рухс кæн -ыс
 if =3PL.ENCL.GEN PV pray SBJV.2SG and then light do PRS.2SG

уый раст нæу .
 уый раст нæ у
 DemDist.NOM true NEG be.PRS.3SG

If you pray for it and then devote it to the dead - it is not right.

44 **Караева Зоя : Æмæ уый , уыдон ...**
 Караева Зоя Æмæ уый уыдон
 Karaeva Zoja and DemDist.NOM DemDist.PL.GEN

Karaeva Zoja: Well, they...

45 **Нора : Зианы фынгыл .**
 Нора зиан -ы фынг -ыл
 Nora dead GEN table SUPER

Nora: On the table where you celebrate funeral feast.

46 **Караева Зоя : Зианы фынгыл æртæ чъирийы ...**
 Караева Зоя зиан -ы фынг -ыл æртæ чъири -йы
 Karaeva Zoja dead GEN table SUPER three cake GEN

Karaeva Zoja: On the table three cakes...

47 **Кто-то : ... æмæ бинонты бафæдзæхсынц , амæй фæстæмæ**
 кто-то æмæ бинон -т -ы ба- фæдзæхс -ынц ам -æй фæстæмæ
 Someone and family PL GEN PV charge PRS.3PL DemProx ABL back

зиан куыд нал æрцæуа .
 зиан куыд нал æр- цæу -а
 dead in.order.that no.longer PV go SBJV.3SG

Someone: ...and they entrust the family from now on to live without funeral.

48.1 **Караева Зоя : Æмæ уыдон дæр хæргæ сты уым**
 Караева Зоя Æмæ уыдон =дæр хæр -гæ сты уым
 Karaeva Zoja and DemDist.PL.NOM =PTCL eat CONV be.PRS.3PL DemDist.IN

, уæдæ .
уæдæ
so

Karaeva Zoja: And it (the cakes) also has to be finished there.

48.2 Ну , ну чъири дзы сисын хъæуы ,
ну ну чъири =дзы с- ис -ын хъæу -ы
HES one cake =3PL.ENCL.ABL PV take INF be.necessary PRS.3SG

уый æз никуы фæдтон , фæлæ уыдон
уый æз никуы фæд -т -он фæлæ уыдон
DemDist.GEN I never PV+see TR PST.TR.1SG but DemDist.PL.GEN

скувынц , æмæ сæ уыдон дæр ба ... хæргæ
с- кув -ынц æмæ =сæ уыдон =дæр ба хæр -гæ
PV pray PRS.3PL and =3PL.ENCL.GEN DemDist.PL.NOM =PTCL HES eat CONV

сты , уæдæ куыд .
сты уæдæ куыд
be.PRS.3PL so how

Well, I have never seen that one cake has to be taken away, but when they pray for them and they... they has to be finished, of course.

48.3 Кæнæ сæ сис æмæ сæ рахæсс
кæнæ =сæ с- ис -*0 æмæ =сæ ра- хæсс -*0
or =3PL.ENCL.GEN PV take IMP.2SG and =3PL.ENCL.GEN PV carry IMP.2SG

, æмæ сæ уæддæр хæргæ сты , цы уæлдай у
æмæ =сæ уæддæр хæр -гæ сты цы уæлдай у
and =3PL.ENCL.GEN still eat CONV be.PRS.3PL what special be.PRS.3SG

In the modal construction with the participle in -gæ the Patient in nominative agrees with the auxiliary уæвын. The enclitic сæ used in the sentence is a slip, it should be уыдон 3PL.DIST.NOM.

Or take them and take them away but anyway they have to be finished - what's the difference.

49 Кто-то : Æмæ стæй æртæ чъирийæ дыууæ чъирийы ныууадзынц ,
кто-то Æмæ стæй æртæ чъири -йæ дыууæ чъири -йы ныу- уадз -ынц
Someone and then three cake ABL two cake GEN PV leave PRS.3PL

æмæ дзы ну чъири айсынц , æмæ уыдон ...
æмæ =дзы ну чъири а- йс -ынц æмæ уыдон
and =3PL.ENCL.ABL one cake PV take PRS.3PL and DemDist.PL.NOM

Then from tree cakes they leave two and they take away one cake and they...

50.1 Караева Зоя : Мæнæ афтæ зæгъы , уый раст
Караева Зоя мæнæ афтæ зæгъ -ы уый раст
Karaeva Zoja there,that.is so say PRS.3SG DemDist.NOM true
DISC

зæгъы , Хуыцауы номыл уже кæй скувай ,
 зæгъ -ы Хуыцау -ы ном -ыл уже кæй с- кув -ай
 say PRS.3SG god GEN name SUPER already COMP PV pray SBJV.2SG

уымæ , уый зианы фынгыл уадзгæ нæу .
 уы -мæ уый зиан -ы фынг -ыл уадз -гæ нæ у
 DemDist ALL DemDist.NOM dead GEN table SUPER leave CONV NEG be.PRS.3SG

Karaeva Zoja: She says that, she is right, the thing which is sacrificed to the God should be taken away from the table.

50.2 Уыдон сис æмæ сæ иуварс айс
 уыдон с- ис -*0 æмæ =сæ иуварс а- йс -*0
 DemDist.PL.GEN PV take IMP.2SG and =3PL.ENCL.GEN beside PV take IMP.2SG

Take it and put them away.

51 Кочиева Манана : Æнæуый , Зоя , раст нæ зæгъын , ирон
 Кочиева Манана æнæуый Зоя раст нæ зæгъ -ын ирон
 Kochieva Manana just Zoja true PTCL say PRS.1SG Ossetic

хуыздæр æгъдауæй дзы никæмæн и .
 хуыздæр æгъдау -æй =дзы никæмæн и
 better custom ABL =3SG.ENCL.INESS nobody.DAT EXST

Kochieva Manana: In general, Zoja, I'm right, there is nothing better then the Ossetic customs.

52 Караева Зоя : Кувæггаг сисынц , фæлæ ... кувæггаг
 Караева Зоя кув -æггаг с- ис -ынц фæлæ кув -æггаг
 Karaeva Zoja pray DEST PV take PRS.3PL but pray DEST

сисынц .
 с- ис -ынц
 PV take PRS.3PL

Karaeva Zoja: They take away the ritual cake but... they take away the ritual cake.

53 Кочиева Манана : Ирæттæй хуыздæр æгъдау никæмæ и .
 Кочиева Манана ирæ -тт -æй хуыздæр æгъдау никæмæн и
 Kochieva Manana Ossetian PL ABL better custom nobody.DAT EXST

Kochieva Manana: No one has better customs than Ossetians do.

54 Мадина : Ам уæм нумæйаг сыхы куывдтæ
 Мадина ам =уæм нумæйаг сых -ы куывд -т -æ
 Madina DemProx.IN =2PL.ENCL.ALL common block GEN holiday PL NOM
 here
 вæййы ?
 вæйй -ы
 happen PRS.3SG

Madina: Do you have common holidays in the streets?

55.1 **Караева Зоя : Вæййы**
 Караева Зоя вæйй -ы
 Karaeva Zoja happen PRS.3SG

Karaeva Zoja: We do.

55.2 **Сыхы куывдтæ нæм вæййы Дзуары бонмæ**
 сых -ы куывд -т -æ =нæм вæйй -ы дзуар -ы бон -мæ
 block GEN holiday PL NOM =1PL.ENCL.ALL happen PRS.3SG saint GEN day ALL

, **Хетæджы Дзуары боны куывд**
 Хетæдж -ы дзуар -ы бон -ы куывд
 Khetag GEN saint GEN day GEN holiday

We have common holidays, (for example) the day of saint, the day of saint Khetag

56 **Кочиева Манана : Црауы Хуыцауы Дзуары бон**
 Кочиева Манана Црау -ы Хуыцау -ы дзуар -ы бон
 Kochieva Manana Tsrau (village) GEN god GEN saint GEN day

A village in Alagir district of North Ossetia.

Kochieva Manana: The holiday of Khitsawy Dzwar in Tsrau.

57 **Караева Зоя : Хуыцауы Дзуары боны куывд**
 Караева Зоя Хуыцау -ы Дзуар -ы бон -ы куывд
 Karaeva Zoja god GEN saint GEN day GEN holiday

Karaeva Zoja: The holiday of Khitsawy Dzwar.

58 **Мадина : Æмæ куыд фæкæнут куывд ?**
 Мадина Æмæ куыд фæ- кæн -ут куывд
 Madina and how PV do PRS.2PL holiday

Madina: How do you celebrate holidays?

59.1 **Караева Зоя : Йед ... Мæнæ мысайнагтæ æрæмбырд**
 Караева Зоя Йед мæнæ мысайнаг -т -æ æр- æмбырд
 Karaeva Zoja HES there,that.is donation PL NOM PV gathering
 HES DISC

кæнынц , мысайнагтæ , æмæ уыдонæй скæнынц куывд
 кæн -ынц мысайнаг -т -æ æмæ уыдон -æй с- кæн -ынц куывд
 do PRS.3PL donation PL NOM and DemDist.PL ABL PV do PRS.3PL holiday

Karaeva Zoja: Well... they collect money, donations and make celebrate the holiday.

59.2 **Мæнæ Дзуары бонтæ йедты куы фæбадæм , уæд**
 мæнæ Дзуар -ы бон -т -æ йед -т -ы куы фæ- бад -æм уæд
 there,that.is saint GEN day PL NOM HES PL GEN when PV sit PRS.1PL then
 DISC

йедтæ нæ раттæм , мысайнагтæ
 йед -т -æ нæ ратт -æм мысайнаг -т -æ
 HES PL NOM PTCL give.PFV PRS.1PL donation PL NOM

When we celebrate the Dzvary bon holiday and other holidays we do give donations

60 **Мадина** : **Иууылдæр иумæ фæкæнут** ?
 Мадина иууылдæр иумæ фæ- кæн -ут
 Madina all together PV do PRS.2PL

Madina: Do you celebrate holidays together?

61 **Караева Зоя** : **Фысым ... Фысым дзы раздæр ...**
 Караева Зоя Фысым Фысым =дзы раздæр
 Karaeva Zoja host host =3SG.ENCL.INESS earlier

Karaeva Zoja: The host of the holiday... the host in the past

62 **Кочиева Манана** : **Уый йед вæййы** , **Хетæджы бон**
 Кочиева Манана уый йед вæйй -ы Хетæдж -ы бон
 Kochieva Manana DemDist.NOM HES happen PRS.3SG Khetag GEN day

вæййы
 вæйй -ы
 happen PRS.3SG

Kochieva Manana: It happens at the holiday of Khetag.

63.1 **Караева Зоя** : **Хетæджы бон вæййы** **общий у** ,
 Караева Зоя Хетæдж -ы бон вæйй -ы общий у
 Karaeva Zoja Khetag GEN day happen PRS.3SG common be.PRS.3SG

фысымтæ йедтæ дзы нæй
 фысым -т -æ йед -т -æ =дзы нæй
 host PL NOM HES PL NOM =3SG.ENCL.INESS EXST.NEG

Karaeva Zoja: The holiday of Khetag is common, there is no host.

63.2 **Фæлæ мæнæ æрæмбырд кæнæм æмæ иумæйагæй куыд**
 фæлæ мæнæ æр- æмбырд кæн -æм æмæ иумæйаг -æй куыд
 but there,that.is PV gathering do PRS.1PL and common ABL how
 DISC

скæнынц уæртæ уым
 с- кæн -ынц уæртæ уым
 PV do PRS.3PL there DemDist.IN

But we collect (the donations) and together celebrate it there.

63.3 **Уæд иууылдæр рабадынц**
 уæд иууылдæр ра- бад -ынц
 then all PV sit PRS.3PL

Then all of us sit down.

64.1 **Нора** : **Чи сæ сцæттæ кæны** ?
 Нора Чи =сæ с- цæттæ кæн -ы
 Nora who =3PL.ENCL.GEN PV ready do PRS.3SG

Nora: Who does cook everything?

64.2 **Этажгай** , **первый этаж** , **второй** , **третий** , **этажгай** **нæу**
 этаж -гай первый этаж второй третий этаж -гай нæ у
 floor DISTR first floor second third floor DISTR NEG be.PRS.3SG
 second

?

(We make it) by floors, first floor (is cooking one thing), second floor, third, right?

65.1 **Караева Зоя** : **Дзуары бон лæвæрд никæмæ вæййы** .
 Караева Зоя Дзуар -ы бон лæвæрд никæмæн вæйй -ы
 Karaeva Zoja saint GEN day give.PART.PST nobody.DAT happen PRS.3SG

Karaeva Zoja: Dzvary bot holiday is not given to anyone (to host the holiday).

65.2 **Кæмæ вæййы Дзуары бон лæвæрд** ?
 кæмæ вæйй -ы Дзуар -ы бон лæвæрд
 who.ALL happen PRS.3SG saint GEN day give.PART.PST

Who is usually given the holiday of Dzvary bon?

65.3 **Лæгтæ йæ сцæттæ кæнынц уæртæ** .
 лæг -т -æ =йæ с- цæттæ кæн -ынц уæртæ
 man PL NOM =3SG.ENCL.GEN PV ready do PRS.3PL there

Men are preparing it.

66 **Нора** : **Куыд лæгтæ сцæттæ кæнынц** ?
 Нора Куыд лæг -т -æ с- цæттæ кæн -ынц
 Nora how man PL NOM PV ready do PRS.3PL

Nora: How do men prepare (it)?

67 **Караева Зоя** : **Омæ , мах æрæмбырд кæнæм** ...
 Караева Зоя омæ мах æр- æмбырд кæн -æм
 Karaeva Zoja well we.NOM PV gathering do PRS.1PL

Karaeva Zoja: Well, we gather...

68.1 **Кто-то** : **Фысымгай вæййы** , **фысымгай** .
 кто-то Фысым -гай вæйй -ы фысым -гай
 Someone host DISTR happen PRS.3SG host DISTR

Someone: There are hosts, hosts.

68.2 **Этажтæ** , **этажтæ** ...
 этаж -тæ этаж -тæ
 floor PL floor PL

Floors, floors...

69 **Нора** : **Иу первый этаж вæййы** , **стæй второй** , **стæй третий этаж**
 Нора Иу первый этаж вæйй -ы стæй второй стæй третий этаж
 Nora one first floor happen PRS.3SG then second then third floor
 second

Nora: Firstly the first floor, then second, then the third floor.

70.1 **Караева Зоя : Уый Хоры куывд ваййы , Хоры**
 Караева Зоя уый Хор -ы куывд вайй -ы Хор -ы
 Karaeva Zoja DemDist.NOM grain GEN holiday happen PRS.3SG grain GEN

куывд ваййы фысымгай .
 куывд вайй -ы фысым -гай
 holiday happen PRS.3SG host DISTR

Karaeva Zoja: The holiday Khory kwyvd is, Khory kwyvd is usually with a host

70.2 **Дзуары бон та общий у , уый нумайаг**
 Дзуар -ы бон =та общий у уый нумайаг
 saint GEN day =CONTR common be.PRS.3SG DemDist.NOM common

у .
 у
 be.PRS.3SG

Dzwary bon - it is a common holiday, it is a common.

71 **Кто-то : ... æмæ афтæмæй иумæ скаеныц .**
 кто-то æмæ афтæмæй иумæ с- кән -ынц
 Someone and so together PV do PRS.3PL

Someone: ...and they celebrate (it) together.

72 **Караева Зоя : Æртæккæ мәнæ секциты афтæ .**
 Караева Зоя æртæккæ мәнæ секци -т -ы афтæ
 Karaeva Zoja now there,that.is section PL GEN so
 DISC

Karaeva Zoja: Now it is (celebrated) is this way in apartments houses

73 **Кто-то : Чи ваййы , чи , кæй фæнды ,**
 кто-то Чи вайй -ы чи кæй фæнд -ы
 Someone who happen PRS.3SG who who.GEN want PRS.3SG

уый æхца ратты , мысайнаг , æмæ фыссынц
 уый æхца ратт -ы мысайнаг æмæ фысс -ынц
 DemDist.NOM money give.PFV PRS.3SG donation and write PRS.3PL

æй .
 =æй
 =3SG.ENCL.GEN

Someone: Those who wants, give money, donations and he is recorded.

74.1 **Караева Зоя : Нæ , фæлæ æрæмбырд кәнæм , æмæ**
 Караева Зоя нæ фæлæ æр- æмбырд кән -æм æмæ
 Karaeva Zoja PTCL but PV gathering do PRS.1PL and

лæгтæ балхæнынц кусæрттаг æмæ ... æндæр ... Иумæ
 лæг -т -æ ба- лхән -ынц кусæрттаг æмæ æндæр иу -мæ
 man PL NOM PV buy PRS.3PL sacrifice and other one ALL

вæййы	Хетæджы	бон	,	иннаемæ	нæ	вæййы	?
вæйй -ы	Хетæдж -ы	бон		инна -мæ	нæ	вæйй -ы	
happen PRS.3SG	Khetag GEN	day		other ALL	NEG	happen PRS.3SG	

Karaeva Zoja: We do collect and men buy an animal to sacrifice and... other... Some have Khetazhy bon and others don't have?

74.2	Цавæр	фысымтæ		дзы		вæййы	?
	цавæр	фысым -т -æ		=дзы		вæйй -ы	
	what	host PL NOM		=3SG.ENCL.INESS		happen PRS.3SG	

What hosts are usually there?

74.3	Уый	общий	у	,	æмæ	æрæмбырд	кæнæм	,	æмæ
	уый	общий	у		æмæ	æр- æмбырд	кæн -æм		æмæ
	DemDist.NOM	common	be.PRS.3SG		and	PV gathering	do PRS.1PL		and

уæртæ	общий	куывд	скæнæм	.
уæртæ	общий	куывд	с- кæн -æм	
there	common	holiday	PV do PRS.1PL	

It is common and we collect (donations) and make a common holiday

74.4	Уый	Хоры	куывд	йедтæмæ	нæм	...
	уый	Хор -ы	куывд	йедтæмæ	=нæм	
	DemDist.NOM	grain GEN	holiday	besides	=1PL.ENCL.ALL	

Besides Khory kwyvd we...

74.5	Иронау	зонæм	...
	ирон -ау	зон -æм	
	Ossetic EQU	know PRS.1PL	

We know Ossetic...

74.6	Уæдæ	æз	иронау	цæмæ	дзурын	?
	уæдæ	æз	ирон -ау	цæмæ	дзур -ын	
	so	I	Ossetic EQU	what.ALL	talk PRS.1SG	

Why do I speak Ossetic?

74.7	Уыдон	ирон	лæппутæ	сты	.
	уыдон	ирон	лæппу -т -æ	сты	
	DemDist.PL.NOM	Ossetic	boy PL NOM	be.PRS.3PL	

They are Ossetians.

74.8	Фынгæй	сист		æнæ	фæрсгæйæ	æмæ	ау
	фынг -æй	сы- ст	-*0	æнæ=	фæрс -гæ -йæ	æмæ	а- цу -*0
	table ABL	PV stand.up	IMP.2SG	without=	ask CONV ABL	and	PV go IMP.2SG

-	уый	уыди	тынг æгад	.
	уый	уыд -и	тынг æгад	
	DemDist.NOM	be PST.INTR.3SG	very disgrace	

If during the feast you stand up and go out without a permission - it was a big shame.

74.9 **Хистæртæ уый нæ хатыр кодтой , штыраф-иу**
хистæр -т -æ уый нæ хатыр код -т -ой
elder PL NOM DemDist.GEN NEG pardon do TR PST.TR.3PL

æй кодтой .
=æй код -т -ой
=3SG.ENCL.GEN do TR PST.TR.3PL

The elders didn't forgive this and they punished for it.

75 **Биджелова Серафима : Раджыйы æгъдæуттæ ма маенæ мах**
Биджелова Серафима раджы -йы æгъдæу -ттæ =ма маенæ мах
Bidzhelova Serafima long.time.ago GEN custom PL =yet there,that.is we.GEN
DISC

карæттæ агурынц , фæлæ æртæккæйы кæстæрты нал
карæ -тт -æ агур -ынц фæлæ æртæккæ -йы кæстæр -т -ы нал
age PL NOM look.for PRS.3PL but now GEN younger PL GEN no.longer

хъæуынц .
хъæу -ынц
be.necessary PRS.3PL

Bidzelova Serafima: Only old people of our age seek old traditions, today's young people doesn't need it.

76.1 **Караева Зоя : Афтæ ма дзур .**
Караева Зоя афтæ ма дзур -*0
Karaeva Zoja so NEG talk IMP.2SG

Karaeva Zoja: Don't say like that.

76.2 **Уыдоны раджыйы æгъдæуттæ хъæуы , æмæ (**
уыдон -ы раджы -йы æгъдæу -ттæ хъæу -ы æмæ
DemDist.PL GEN long.time.ago GEN custom PL be.necessary PRS.3SG and

неразборчиво) алкæйы дæр хъæуы ирон æгъдау .
алкæй -ы =дæр хъæу -ы ирон æгъдау
anyone.GEN GEN =PTCL be.necessary PRS.3SG Ossetic custom

They need old traditions and [illegible] everyone needs Ossetic customs.

76.3 **Куы нал и ирон æгъдау , уæд фесæфтысты адæм .**
куы нал и ирон æгъдау уæд фе- сæфт -ысты адæм
if no.longer EXST Ossetic custom then PV perish PST.INTR.3PL people

If there is no more Ossetic customs, people will perish.

77 **Биджелова Серафима : Молодежи не надо .**
Биджелова Серафима ***
Bidzhelova Serafima

Bidzhelova Serafima: Young people doesn't need [speaks Russian].

78 **Мадина** : **Æмæ уæдæ мах ам цæмæн стæм ?**
 Мадина Æмæ уæдæ мах ам цæмæн стæм
 Madina and so we.NOM DemProx.IN why be.1PL
 here

Madina: And why are we here?

79 **Караева Зоя** : **Надо , надо , всем надо .**
 Караева Зоя
 Karaeva Zoja

Karaeva Zoja: They need, everybody needs [speaks Russian].

80 **Кто-то** : **Симæ , рахабæртæ кæн .**
 кто-то Симæ ра- хабæр -тт -æ кæн -*0
 Someone Sima PV news PL NOM do IMP.2SG

Someone: Sima, tell us.

81.1 **Караева Зоя** : **Алчидаер афтæ куы хъуыды кæна ,**
 Караева Зоя алчи =дæр афтæ куы хъуыды кæн -а
 Karaeva Zoja every =PTCL so if thought do SBJV.3SG

уыдон нал сты , уыдон нал хъæуынц
 уыдон нал сты уыдон нал хъæу -ынц
 DemDist.PL.NOM no.longer be.PRS.3PL DemDist.PL.NOM no.longer be.necessary PRS.3PL

, уæд хæлгæ дæр гъе уæд фæканы .
 уæд хæл -гæ =дæр гъе уæд фæ- кæн -ы
 then collapse CONV =PTCL well then PV do PRS.3SG

Karaeva Zoja: If all think like that, that there are no more traditions that we do not need traditions, then the traditions will die.

81.2 **Фæлæ хъуамæ кæрæдзийæн амонгæ кæной , гъе уæд афтæ**
 фæлæ хъуамæ кæрæдзи -йæн амон -гæ кæн -ой гъе уæд афтæ
 but must RCP DAT show CONV do SBJV.3PL well then so

уыди , гъе ныр дæр хъуамæ афтæ уа , æмæ гъе уæд
 уыд -и гъе ныр =дæр хъуамæ афтæ уа æмæ гъе уæд
 be PST.INTR.3SG well now =PTCL must so be.SBJV.3SG and well then

...
 People have to explain each other, in the past it was like that and now it should be like this and then...

81.3 **Хистæртæ куы нæ уал уой , уæд вообщæ дæр**
 хистæр -т -æ куы нæ уал уой уæд вообщæ =дæр
 elder PL NOM if NEG more be.SBJV.3PL then at all =PTCL

ницыуал уыдзæни , нал уыдзæн .
 ницы уал уы -дзæни нал уы -дзæн
 nothing more be FUT.3SG no.longer be FUT.3SG

If there is no elders, there will be nothing at all, there will be no more (traditions).

81.4 Йер зæронд лæгтæй , зæронд адæмæй ничиуал и .
 йер зæронд лæг -т -æй зæронд адæм -æй ничи уал и
 now old husband PL ABL old people ABL nobody more EXST

Now no one left from old men, from old people.

81.5 Æмæ гъе ныр фынгмæ фæкæс – чи ма дзы ...
 æмæ гъе ныр фынг -мæ фæ- кæс -*0 чи =ма =дзы
 and well now food ALL PV look IMP.2SG who =yet =3SG.ENCL.INESS

And now look at the feast - who else there...

81.6 Æмæ гъе ныр фынгмæ фæкæс , чи куыд бафсæда
 æмæ гъе ныр фынг -мæ фæ- кæс -*0 чи куыд ба- фсæд -а
 and well now food ALL PV look IMP.2SG who how PV be full SBJV.3SG

, афтæ ацæуы .
 афтæ а- цæу -ы
 so PV go PRS.3SG

Now look at the feasts, when someone is full, he goes away.

81.7 Кæй ма фæхъæуы , уый ма изæрмаæ
 кæй =ма фæ- хъæу -ы уый =ма изæр -мæ
 who.GEN =yet PV be.necessary PRS.3SG DemDist.NOM =yet evening ALL

дæр бадгæ баззайы .
 =дæр бад -гæ ба- ззай -ы
 =PTCL sit CONV PV stay PRS.3SG

Those who want sit till the evening.

82.1 Биджелова Серафима : Папæ-иу искуыдæм куы ацыд
 Биджелова Серафима искуыд -æм куы а- цыд -*0
 Bidzhelova Serafima somehow ALL when PV go PST.INTR.3SG

æмæ-иу куы ‘ рбацыд : « Чызг , хæринаг
 æмæ =иу куы р- ба- цыд -*0 чызг хæринаг
 and =ITER when PV PV go PST.INTR.3SG girl food

дзы ницы и ?».
 =дзы ницы и
 =3SG.ENCL.INESS nothing EXST

Bidzhelova Serafima: When the father went somewhere and when he came back (he used to say): Daughter, is there any food?

82.2 Омæ , зæгъын , папæ фынгыл нæ бадтæ .
 омæ зæгъ -ын папæ фынг -ыл нæ бад -тæ
 well say PRS.1SG dad table SUPER PTCL sit PST.INTR.2SG

Well, I say, father, you was at the feast, right.

82.3 « **Æмæ** дзы **мæ** **рон** **хæлдтон** ?»
 Æмæ =дзы мæ= рон хæлд -т -он
 and =3SG.ENCL.INESS POSS.1SG= belt untie TR PST.TR.1SG

Should I undo my belt there?

83.1 **Караева Зоя** : **Да** , **афтæ** **нæ** **йед** **кодтой** , **ныр** **тæккæ**
 Караева Зоя Да афтæ нæ йед код -т -ой ныр тæккæ
 Karaeva Zoja Yes so NEG HES do TR PST.TR.3PL now exactly

куыд **кæнынц** .
 куыд кæн -ынц
 how do PRS.3PL

Karaeva Zoja: Yes, they didn't do it (in the past), like they do it now.

83.2 **Æмæ** **ма** **дæ** **водкæйы** **авг** **дæ** **дзыппы**
 æмæ =ма дæ= водкæ -йы авг дæ= дзыппи -ы
 and =yet POSS.2SG= vodka GEN bottle POSS.2SG= pocket INESS

нывæр , **æмæ** **афтæмæй** **сыст** **æмæ** **рацу** .
 ны- вæр -*0 æмæ афтæмæй сы- ст -*0 æмæ ра- цу -*0
 PV put IMP.2SG and so PV stand.up IMP.2SG and PV go IMP.2SG

And also take a bottle of vodka to your pocket, stand up and go away.

84 **Биджелова Серафима** : **Это** **мода** , **мода** .
 Биджелова Серафима Это
 Bidzhelova Serafima

Bidzhelova Serafima: It is a fashion, a fashion [speaks Russian].

85.1 **Караева Зоя** : **Уырдыг****лæуджытæ** ... **Мæнæ** **ма** **куы** ‘
 Караева Зоя уырдыг лæу -дж -ыт -æ мæнæ =ма куы
 Karaeva Zoja verticality stand PTCP.PRS PL NOM there,that.is =yet when
 DISC

рбалыгъдыстæм **ардæм** , **уæд** **иу-цалдæр** **азы**
 рба- лыгъд -ыстæм ардæм уæд иу - цал -дæр аз -ы
 PV move PST.INTR.1PL here then approximately how.many INDEF year GEN

нормально **уырдыг****лæуджытæ** **уыди** .
 нормально уырдыг лæу -дж -ыт -æ уыд -и
 normal verticality stand PTCP.PRS PL NOM be PST.INTR.3SG

Karaeva Zoja: Young men serving the guests... When we just moved here a couple of years there were young men serving the guests.

85.2 **Æмæ** **цы** **дзæбæх** **фидыдтой** , **нæ** ?
 æмæ цы дзæбæх фидыд -т -ой нæ
 and what good suit TR PST.TR.3PL PTCL

It was so beautiful, right?

86 **Тина** : **Фынгыл** **бадынц** , **нæ** ...
 Тина фынг -ыл бад -ынц нæ
 Tina table SUPER sit PRS.3PL PTCL

Tina: They sit at the table, right...

87 **Караева Зоя** : **Æмæ уырдыг лæууæг æркодта** .
 Караева Зоя Æмæ уырдыг лæуу -æг æр- код -т -а
 Karaeva Zoja and verticality stand PTCP.PRS PV do TR PST.TR.3SG

Karaeva Zoja: And the one serving the guests filled the glasses.

88 **Тина** : ... **лæппу лæууы** .
 Тина лæппу лæуу -ы
 Tina boy stand PRS.3SG
 boy

Tina: ... a boy is standing.

89 **Караева Зоя** : **Хистæры ввастæй рауадзæн нæ**
 Караева Зоя хистæр -ы вваст -æй ра- уадз -æн нæ
 Karaeva Zoja elder GEN self-willed ABL PV let.go INF2 NEG

уыдис .
 уыд -ис
 be PST.INTR.3SG

Karaeva Zoja: You couldn't fill the glass without the permission of the head.